

Beretning fra NICS Operatørkontor for 2014

NICS Operatørkontor er konsesjonshaver for NICS og har etter konsesjonsvilkårene plikt til å utarbeide årsrapport til Norges Bank. I den årlige rapporten til Norges Bank redegjør Operatørkontoret blant annet for deltakelse, omsetning og eksponering, utvikling i risiko, samt en rekke andre forhold som bidrar til å belyse drift, utvikling og forvaltning av NICS.

Innholdet i denne beretning fra NICS Operatørkontor for 2014 sammenfaller i store trekk med den årsrapport for 2014 som NICS Operatørkontor oversendte Norges Bank 30.1.2015.

I forhold til årsrapporten til Norges Bank har Operatørkontoret i denne offentlig publiserte beretningen fjernet eller anonymisert innhold og referanser som belyser eller omtaler forhold som vedrører enkeltbanker i NICS. Av samme grunn er bilag som ble vedlagt årsrapporten til Norges Bank ikke vedlagt denne beretningen. På noen områder kan detaljer være utelatt.

Innhold:

1. NICS Operatørkontors overordnede vurdering av systemets tilstand og risiko	2
2. Beskrivelse av virksomheten i 2014	4
3. Risikoanalyse	22
4. Risikoreduserende tiltak planlagt i neste rapporteringsperiode	39
5. Andre virksomhetsmål for neste rapporteringsperiode	41
6. Annet	42

1. Konesjonsnavers overordnede vurdering av systemets tilstand og risiko

1.1 Kort oppsummering av de viktigste punktene i årsrapporten.

- Det har ikke blitt gjennomført vesentlige systemendringer i NICS i 2014.
- NICS Operatørkontor har i 2014 foretatt en omfattende revisjon av driftsavtalen for NICS. Hovedformålet med avtalerevisjonen har vært å ivareta Operatørkontorets behov for betryggende styring og kontroll med produksjonen av NICS, også etter bankenes salg av Nets til nye eiere utenfor banknæringen. Den nye avtalen regulerer nøye driftsleverandørens adgang til å utkontraktere driftssoppgaver, skifte av driftslokasjon, eierskifte med mer. Blant de nye punktene i den reviderte avtalen er også bestemmelser om databehandleravtale, financial recovery plan og deponering av kildekode. For nærmere omtale vises det til avsnitt 2.4, Avtalemessige endringer.
- Norges Bank publiserte 21.5.2014 sin evaluering av NICS opp mot CPSS-IOSCOs prinsipper. Norges Banks hovedkonklusjon er at NICS er et veldrevet og robust system. Norges Bank har evaluert NICS etter 13 av de 24 prinsippene. Norges Bank fant at 10 prinsipper var oppfylt (observed). Prinsipp 3 (Rammeverk for risikostyring) ble vurdert som delvis oppfylt. Prinsipp 2 (Styringsstruktur) og prinsipp 17 (Operasjonell risiko) ble vurdert som i hovedsak oppfylte (broadly observed). For omtale av Norges Banks vurdering vises det til avsnitt 2.4, Nasjonale og internasjonale føringer.
- Operatørkontoret har i 2014 gjennomført en revisjon av Vedtekter for NICS Operatørkontor og Bestemmelser om NICS Operatørkontor. Bakgrunnen for revisjonen var Norges Banks merknader til NICS i relasjon til CPSS-IOSCO's prinsipp 2 (Styringsstruktur), der Norges Bank mente at gjeldende styringsstruktur for NICS kun i hovedsak oppfylte kravene i prinsippet. Endringene er nærmere beskrevet i avsnitt 2.4, Avtalemessige endringer.
- Operatørkontoret har i 2014 utarbeidet et rammeverk for helhetlig risikostyring for NICS Operatørkontor. Prinsipper for risikostyring for NICS Operatørkontor angir overordnede prinsipper og retningslinjer for Operatørkontorets arbeid med risikostyring. Rutiner for risikostyring for NICS Operatørkontor utfyller prinsippene og angir hvordan risikostyringen for NICS Operatørkontor skal gjennomføres i praksis. Rutinebeskrivelsen beskriver hvordan Operatørkontoret årlig skal foreta en helhetlig og systematisk gjennomgang av alle risikoer som er relevante for NICS. Bakgrunnen for arbeidet var Norges Banks merknader til NICS i relasjon til CPSS-IOSCO's prinsipp 3 og 17 (om risikostyring). Rammeverket er omtalt i avsnitt 2.4 Nasjonale og internasjonale føringer og i avsnitt 3.2, Intern risiko.
- NICS Operatørkontor sendte 10. januar 2014 ut brev om selvsertifisering for nivå 1 banker og egenmelding for nivå 2 banker gjeldende for perioden 1.7.2014-30.6.2016. Alle banker på nivå 1 har levert skjema. Alle banker på nivå 2 så nær

som 1 har levert skjema. En gjennomgang av de mottatte besvarelsene viser at bankene på nivå 1 oppgir å ha god evne til å håndtere sin deltakelse i NICS. En gjennomgang av besvarelsene fra nivå 2 bankene viser at disse bankene i hovedsak vurderer sin egen evne til å håndtere deltakelse i NICS som god. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.1, Risiko for finansiell stabilitet.

- NICS Operatørkontor har sammen med NICS Drift¹ gjennomført en analyse av operasjonell risiko i NICS. Resultatet av analysen er at risikonivået i forbindelse med NICS Drifts leveranse av NICS er tilfredsstillende. Operatørkontoret anser at risikonivået i NICS er betryggende, at det ikke er noen risikoer som peker seg ut som alvorlige og at etablerte tiltaksplaner adresserer de viktigste risikoene. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.2, Intern risiko.
- Et konsortium bestående av Advent International, Bain Capital og ATP signerte 24.3.2014 en avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Nets Holding A/S. Overtakelsen ble fullført 9.7.2014 etter at transaksjonen var godkjent av relevante myndigheter i Danmark, Norge, Finland og EU.
- På bakgrunn av brev fra Norges Bank til NICS Operatørkontor 27.5.2013 nedsatte Finans Norges Fagutvalg for avregning og oppgjør (FAO) 11.9.2013 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å utrede og vurdere alternative metoder for transaksjonsutveksling, avregning og oppgjør for det tilfellet at NICS ikke er tilgjengelig. Arbeidsgruppen leverte en delrapport (Fase 1) 19.6.2014 og anbefalte at næringen etablerer et kaldt eller "lunkent" forenklet driftssted som kan forestå avregning med forenklet funksjonalitet og produksjon av konteringsdata hvis NICS skulle være utilgjengelig. Operatørkontoret har i samarbeid med bankene i løpet av året arbeidet videre med anbefalingene fra gruppens delrapport (Fase 2). Fase 2 skal være avsluttet i løpet av 1. kvartal 2015. Arbeidet er omtalt i avsnitt 3.1, Risiko for finansiell stabilitet.
- Det ble 28. – 29. oktober 2014 gjennomført en katastrofetest av alle funksjoner i NICS. Formålet med katastrofetesten var å verifisere at drift av NICS kan videreføres på ett av de to driftsteder ved en situasjon som er definert som katastrofe. Testen anses som vellykket både teknisk og prosedyremessig. Testen viste også at NICS Drift har tilgjengelig har den nødvendige kompetanse til å sikre at drift av NICS kan avvikles på kun ett driftssted, samt at dokumentasjon og prosedyrer for etablering på et driftssted er tilstede og kan anvendes. Tester og øvelser er omtalt i avsnitt 2.8.
- Det har i rapporteringsperioden ikke vært tilfeller der Norges Bank har avvist NICS Netto på grunn av banks manglende dekning i NBO. Siste gang Norges Bank avviste en avregning var i Formiddagsavregningen 19.11.2012.
- Avviksstatistikken for 2014 viser 1 avvik (3 feilpoeng) knyttet til produksjonen av NICS og tilhørende tjenesteleveranser. Året 2014 er dermed det beste året med

¹ NICS Drift er betegnelsen på miljøet i Nets Norge Infrastruktur (NNI) dedikert til driften av NICS

hensyn til driftsavvik, både når man regner avvik og feilpoeng, siden dagens målemetodikk ble innført i 1998. Den positive utviklingen i driftsstabiliteten fra tidligere år har dermed fortsatt i 2014. NICS Operatørkontor er godt tilfreds med den driftsmessige leveransen av NICS gjennom 2014. Det har vært til sammen 5 overskridelser i CAP gjennom fjoråret. Operatørkontoret opplever at det er gode rutiner for håndtering av overskridelser og at omkjøring går raskt. Driftssituasjonen er omtalt i avsnitt 2.7.

1.2 Overordnet vurdering av om systemet tilfredsstiller konsesjonskravet

Det er Operatørkontorets vurdering at NICS tilfredsstiller:

- Formålet nedfelt i lov om betalingssystemer (bsl) § 2-1 og de øvrige krav som bsl kapittel 2 setter til operatør av et interbanksystem med konsesjon
- De bestemmelser som påhviler et interbanksystem som omfattes av bsl kapittel 4
- Vilkår som fremgår av Norges Banks (konsesjons)brev av 20.03.2001
- Norges Banks krav om periodisk rapportering, jf Norges Banks brev av 13.11.2001 og 14.12.2001
- Norges Banks krav om utvidet rapportering, jf Norges Banks brev av 7.6.2004. Når det gjelder krav til årlige tester av avbrudds- og katastrofeløsninger vil vi for året 2014 spesielt vise til de tester som er gjennomført og vår vurdering av disse, jf punkt 2.8.
- Norges Banks krav i brev 5.2.2010 i forbindelse med etableringen av Nets anser Operatørkontoret som imøtekommet gjennom Avtale mellom Nets Norge Infrastruktur AS og NICS Operatørkontor om drift, forvaltning og videreutvikling av bankenes felles avregningssystem (NICS) inngått 16.3.2011, sist revidert 26.3.2014, jf. vedlegg 8.

2. Beskrivelse av virksomheten i rapporteringsperioden

2.1 Overordnet vurdering av den konsesjonsbelagte virksomheten (konsesjonsperioden)

Operatørkontorets vurdering er at NICS er innrettet i tråd med formålet i bsl kapittel 2. Operatørkontoret mener at systemets basis i kreditering etter oppgjør utgjør en hjørnestein når det gjelder hensynet til finansiell stabilitet. Denne basis eliminerer oppgjørsrisikoen mellom deltagerne og bidrar derfor til å opprettholde den alminnelige betalingsformidlingen i samfunnet også i tider der det blant de enkelte deltagere kan oppstå usikkerhet om den finansielle stilling til andre deltagere.

I forbindelse med gjennomgang av årsrapporten for 2011 viste Norges Bank til at interbanksystemer i andre land ofte har ulike former for kollektive sikkerheter. Dette

er ikke tilfellet i NICS. Sentralbanken ønsket at Operatørkontoret belyste sine vurderinger knyttet til slike kollektive sikkerheter.

NICS er et rent avregningssystem. Oppgjøret mellom deltagerne i NICS skjer enten over bankenes oppgjørskonti i Norges Bank (nivå 1 banker) eller i private oppgjørskonti (nivå 2 banker). Deltagere i NICS stiller ikke sikkerhet for selve avregningsfunksjonen i NICS. Krav til sikkerheter for deltagerens gjennomføring av oppgjøret for avregnede transaksjoner settes av oppgjørskonti.

Banknæringen og Operatørkontoret vurderte for flere år tilbake en ordning med kollektiv sikkerhetsstillelse overfor NICS. Hensikten med en slik løsning vil være å sikre at oppgjøret gjennomføres selv om en deltager ikke selv er i stand til å gi oppgjør (innen rimelige tidsfrister). Operatørkontoret ser ikke behovet for en slik løsning i dag. Det er to hovedårsaker til dette:

1. NICS-systemet er basert på kreditering etter oppgjør. Deltagelse i NICS representerer dermed ikke risiko for tap for deltagerbankene (jf dog omtalen av BankAxept-transaksjoner nedenfor). En ordning med kollektiv sikkerhetsstillelse vil introdusere en risiko for tap da kollektivt stilte sikkerheter vil bli benyttet til å dekke misligholdende banks nettoposisjon i avregningen, selv om posisjonen ikke representerer en risiko for tap for de øvrige banker.
2. Deltagelse i NICS er en nødvendig forutsetning for bankvirksomhet i Norge. Risiko for tap i en ordning med kollektiv sikkerhetsstillelse vil føre til at Operatørkontoret vil måtte vurdere bankers deltagelse i NICS blant annet ut fra risikoen for tap på den kollektive sikkerhetsstillelsen. Beslutning i Operatørkontoret om å utestenge en bank fra deltagelse vil i praksis utelukke banken fra ordinær bankvirksomhet. Dette vil for det første innebære at Operatørkontoret inntar en rolle som er tillagt myndighetene. For det andre vil det introdusere risiko for utelukkelse av banker som reelt sett ikke skulle vært utelukket (feil beslutning). Det er vår oppfatning at disse forhold vil lede til mindre forutberegnelighet og mindre stabilitet for deltagerne i NICS og selve systemet NICS.

For BankAxept-transaksjoner vil nødvendigvis brukerstedets bank måtte forplikte seg til å gi oppgjør til brukerstedet før brukerstedets bank selv har fått oppgjør fra kortutstedende banker. For avregningen av slike transaksjoner mellom bankene er det inngått en avregningsavtale etter bsl kapittel 4. Etablerte rutiner for håndtering av BankAxept-transaksjoner i tilfelle offentlig administrasjon hos deltager i NICS representerer også en betydelig reduksjon i deltagerens operasjonelle risiko knyttet til håndtering av et potensielt meget stort antall transaksjoner som ellers ville bli avvist av NICS.

Operatørkontoret vil ikke utelukke at spørsmålet om kollektive sikkerheter vil kunne bli aktuelt om verdien av transaksjoner som medfører en oppgjørskonto risiko skulle øke. Årsaker til en slik økning kan være økt tilbud av betalingstjenester som medfører at mottagers bank forplikter seg overfor sin kunde før banken selv har fått midlene i

oppgjøret (kreditering før oppgjør).

Selv om det i 2013 eller 2014 ikke har vært situasjoner der avregningen har blitt avvist fordi en bank har manglet dekning i NBO for sin nettoposisjon, har NICS og regelverket relatert til deltagelse i NICS tidligere vist seg på en god måte å kunne takle situasjoner der enkeltbanker har manglet dekning på sin oppgjørskonto når en nettoavregning er sendt til Norges Bank for oppgjør. Siden konsesjon ble gitt i 2001 har det vært om lag 10-12 slike tilfeller. Alle disse tilfellene har, med ett unntak (Kaupthing Bank i 2008), skyldtes tekniske feil knyttet til underliggende transaksjoner eller uoppmerksomhet i enkeltbankers likviditetsstyring. I 2012 hadde man to tilfeller der avregningen ble lagt i kø i NBO og der Nets Norge Infrastruktur (NNI), i samsvar med regelverket, måtte varsle banken om manglende dekning i Norges Bank, (en bank manglet dekning i Formiddagsavregningen 19.11.2012 og 20.12.2012). Under begge hendelsene fulgte NICS Operatørkontor og NNI de prosedyrer for eskalering ved manglende dekning som følger av NICS-reglens kapittel 5. Vår vurdering er at reglene sikrer en praktisk og formålstjenelig avviksbehandling fra Operatørkontoret og NICS Drifts side ved manglende dekning og er godt anvendbare i en reell avvikssituasjon.

I de nye NICS-reglene, som trådte i kraft i 2010, er det lagt vekt på å forenkle beskrivelsen av handlingsmønstre ved finansielle problemer i enkeltbanker. Etter vår oppfatning bidrar disse regler til tydeliggjøring og en ytterligere ryddig håndtering av situasjoner der bank mangler dekning eller settes under offentlig administrasjon. Vår oppfatning av NICS-reglene som veltilpassende ved håndtering av en situasjon der en bank mangler dekning, ble styrket ved de tidligere nevnte hendelsene i november og desember 2012, der en bank manglet dekning for sin posisjon i NICS Netto Formiddagsavregningen.

Operatørkontoret antar at en operasjonell problemstilling vil kunne oppstå dersom en privat oppgjørsbank, med mange underliggende banker, kommer i en situasjon der den ikke lenger er i stand til å oppfylle sin rolle som oppgjørsbank. En gjennomgang av hvilke nivå 2 banker som har konto i Norges Bank, viser at alle banker på nivå 2 ved utgangen av 2014 (109) har konto i Norges Bank, som kan benyttes som reserve oppgjørskonto dersom oppgjørsbanken ikke kan oppfylle sin funksjon som oppgjørsbank. 107 banker har ordinær konto og 2 banker har såkalt beredskapskonto, jf bankenes kontoholdsavtale med Norges Bank. Nivå 2 bankene må imidlertid gjøre visse forberedelse før konto i Norges Bank er klar til bruk for oppgjør av avregninger fra NICS. Vi tenker da blant annet på innskudd og etablering av eventuelle sikkerheter. Banker med beredskapskonto må i tillegg be Norges Bank om at denne aktiviseres.

Spørsmålsstillinger vedrørende rutiner og beredskap for skifte av oppgjørsbank er grundig dekket i den reviderte ordningen for egenmelding av nivå 2 banker (sist revidert 2013). Siste runde med selvsertifisering for nivå 1 banker og egenmelding for nivå 2 banker ble gjennomført i 2014 og nivå 2 bankene opplyser å ha gjennomgående god evne til å håndtere sin deltakelse i NICS, herunder også skifte av

oppgjørspartner. Resultatene fra selvsertifisering og egenmelding 2014 er omtalt under avsnitt 3.1, Finansiell stabilitet.

For å bidra til en mest mulig koordinert flytting av berørte nivå 2 bankers oppgjør til Norges Bank som reserve oppgjørspartner, innhentet Operatørkontoret i 2012 og 2013 fullmakter fra alle nivå 2 banker med ordinær konto i Norges Bank, som gir Operatørkontoret fullmakt til å kunne fatte beslutning om flytting av bankens oppgjør til Norges Bank. Operatørkontoret anser dette som et viktig tiltak for å begrense samlet operasjonell risiko i en situasjon der en privat oppgjørspartner faller bort. Gjennomføring av oppgjør for avregningene i NICS er like fullt avhengig av at de banker som oppgjørsmessig flyttes til Norges Bank har tilstrekkelig dekning på sin oppgjørskonto i sentralbanken. Dette forholdet er belyst i egenmeldingen for nivå 2 banker. Vi vil likevel ikke utelukke at enkelte nivå 2 banker i en slik situasjon kan ha utilstrekkelig likviditet på sin oppgjørskonto og at forsinkelser i den alminnelige betalingsformidlingen da vil forekomme.

2.2 Beskrivelse av systemet underlagt konsesjon

Systemets funksjonalitet

NICS foretar avregning på 2 nivåer:

- for nivå 1 banker, dvs. banker som har sitt oppgjør i Norges Bank
- for nivå 2 banker, dvs. banker som har oppgjør gjennom en bank på nivå 1

Både nivå 1 banker og nivå 2 banker er direkte deltagere i NICS og selv ansvarlige for de transaksjoner de sender til NICS for avregning.

Hver bank på nivå 2 er omfattet av en CAP (en eksponeringsgrense) som gjør at den nivå 1 banken som opptrer som oppgjørspartner for underliggende nivå 2 bank, kan kontrollere og begrense sin eksponering mot underliggende nivå 2 bank. CAP fastsettes av oppgjørspartneren. Oppgjørspartnerne forplikter seg til å gi oppgjør så lenge underliggende nivå 2 banks posisjon i NICS Netto som sendes til oppgjør, ligger under CAP.

Bankene skal levere transaksjoner fra sine betalingssystemer til alle avregninger, og motta bokføringsgrunnlag fra alle avregninger (etter at disse er gjort opp) for oppdatering av kundekonti.

Behandlingen i NICS har tre hovedtrinn:

1. Mottak og validering av transaksjoner innsendt fra bankene og deres medhjelpere (på vegne av banker). Transaksjoner mottas i SWIFT-format og de nasjonale formater NIBE og BOLS (korttransaksjoner)
2. Danning og oversending av oppgjørgrunnlag (avregning) for oppgjøret mellom bankene i Norges Banks oppgjørssystem NBO

3. Videreformidling av bokføringsgrunnlag til bankene etter at oppgjør er bekreftet oppgjort i Norges Bank.

I tillegg kan bankene løpende følge med på sine posisjoner og underliggende transaksjoner gjennom NICS' informasjonsgrensesnitt, NICS Online.

Transaksjoner kan gjøres opp enkeltvis (NICS Brutto) eller inngå i en multilateral nettoavregning der mange transaksjoner gjøres opp samtidig (NICS Netto). Kun banker på nivå 1 kan delta i NICS Brutto.

Bank som sender transaksjoner til NICS styrer selv hvilke transaksjoner som skal inngå i hhv NICS Netto og i NICS Brutto. Styringen skjer primært ved hjelp av beløpsgrenser som banken oppgir som parametere til NICS. Banken kan sette ulike beløpsgrenser for hhv NIBE- og SWIFT-transaksjoner. Beløpsgrensen er 25 millioner kroner dersom bank ikke velger annen lavere grense. Ingen banker har pt satt lavere grense enn 25 millioner kroner. BOLS-transaksjoner (korttransaksjoner til debet på kortholders konto) vil alltid inngå i NICS Netto. Brukerstedsbankens kreditering av brukerstedet inngår i NICS som en transaksjon i NIBE-transaksjon.

Til NICS Brutto styres følgende transaksjoner:

- SWIFT-transaksjoner merket HASTE eller REG (likviditetsreguleringer)
- SWIFT-transaksjoner med beløp over 25 millioner kroner (i Bruttovinduet kl 1530 - 1600 også transaksjoner under 25 millioner kroner)
- NIBE transaksjoner med beløp over 25 millioner kroner (gjelder for kredit transaksjoner mellom nivå 1 banker)

Transaksjoner i NICS Brutto sendes fortløpende til Norges Bank for oppgjør i realtid (i åpningstiden for NBO).

Til NICS Netto styres alle øvrige SWIFT- og NIBE-transaksjoner Transaksjoner i NICS Netto avregnes på multilateral nettobasis. Nivå 2 bankens nettoposisjon inngår i oppgjørsgrunnlaget (nettoposisjonen) til den nivå 1 banken som opptrer som oppgjørsbank.

Avregninger sendes til Norges Bank fire ganger pr dag for oppgjør over nivå 1 bankenes oppgjørskonti i NBO.

Drift av systemet

NICS Operatørkontor har utkontraktert driften av NICS til NNI – et 100 prosent eiet datterselskap av Nets Norway AS, som igjen er 100 prosent eiet av Nets Holding A/S.

For leveransen av NICS benytter NNI administrative og driftsmessige underleveranser fra Nets Norway AS. Driften av NICS skjer i sin helhet i Norge.

Systemendringer

Systemendringer er omtalt under punkt 2.5.

2.3 Deltagelse, omsetning og eksponering

Deltagelse

Deltagelse i NICS pr 31.12.2014:

- Banker på nivå 1: 21, hvorav 15 deltar i utvekslingen av transaksjoner i SWIFT-format mellom banker (SWIFT-løpet)
- Banker på nivå 2: 109. Ingen nivå 2 banker deltar i SWIFT-løpet i NICS.

Tabell 1. Deltagere på nivå 1 som er oppgjørsbanker for andre deltagere.

Oppgjørsbank	Antall underliggende banker
DNB Bank	97
SpareBank 1 SMN	11
Danske Bank	1
Sum	109

Følgende endringer i deltagelse har funnet sted i 2014:

- 3001 Sparebanken Sør og 2811 Sparebanken Pluss fusjonerte 1.1.2014 til 2811 Sparebanken SØR. Teknisk fusjon fant sted 10.2.2014.
- GE Money Bank skiftet 28.11.2014 navn til Santander Consumer Bank
- 8902 Nordlandsbanken opphørte 21.11.2014 som teknisk deltaker i NICS. Banken fusjonerte juridisk med 7001 DNB Bank 1.10.2012

Omsetning

Tabell 2. Antall transaksjoner og beløp avregnet gjennom NICS i 2014.

NICS 2014	Antall transaksjoner	Formidlet beløp
NICS totalt	2 180 312 221	Kr 65 953 711 697 480
NICS Netto	2 180 155 594	Kr 30 598 227 406 857
NICS Brutto	156 627	Kr 35 355 484 290 623

Fra 2013 til 2014 observerte vi en økning i antall transaksjoner i NICS Netto med 5,8 prosent. Etter mange år med oppgang ser vi imidlertid en nedgang i antall bruttotransaksjoner på 4,96 prosent. Fra 2012 til 2013 var det en økning i transaksjonsvolumene i både netto og brutto på henholdsvis 5,34 og 10,03 prosent. Fra 2011 til 2012 var økningen på 6,75 og 7,96 prosent.

Den totale omsetningen (formidlet beløp) i NICS har økt med 4,05 prosent fra 2013 til 2014. Omsetningen i NICS Netto økte med 4,16 prosent, mens omsetningen i NICS Brutto økte med 3,96 prosent. Fra 2012 til 2013 observerte vi en total økning på 1,5 prosent i formidlet beløp (NICS Netto økte 6,75 prosent, mens omsetningen i NICS Brutto falt med 2,64 prosent).

Eksponering

Som for tidligere år, har vi for 2014 hentet ut statistikk for oktober måned for å foreta en vurdering av eksponeringer i NICS Netto. I tillegg har vi hentet ut enkelte tall fra resten av året som kan sette oktobertallene i perspektiv. Største eksponering (multilateral netto debet i NICS Netto) i oktober 2014 forekom 1. oktober da en bank hadde en netto utgang i Sluttavregningen på 21,82 milliarder kroner. Denne posisjonen var i særklasse den største multilaterale netto debetposisjonen i oktober. 1. oktober 2014 var en dato med flere hendelser med stor betydning for likviditetsbevegelsene mellom bankene, først og fremst terminforfall for oljeskatt, overførsler til helseforetakene og oppgjør av statskasseveksler. Også i 2013 og 2012 hadde samme bank månedens største multilaterale debet 1. oktober (henholdsvis 23,43 og 26,77 milliarder kroner), også disse posisjoner inntraff på dato for forfall oljeskatt.

Nest største multilaterale debetposisjon i oktober forekom i morgenavregningen 10. oktober, der en bank hadde en utgang på 6,99 milliarder kroner. 10. oktober var dato for forfall merverdiavgift og lønnsutbetaling til statsansatte. Også i 2013 falt månedens nest største netto debet posisjon til samme bank 10. oktober (7,17 milliarder kroner). Disse to posisjoner er månedens desidert største netto debetposisjoner.

En gjennomgang av de største multilaterale debetposisjoner gjennom året viser totalt 2 tilfeller av debetposisjoner over 20 milliarder kroner. Begge var utganger fra samme bank og sammenfalt på en dag med terminforfall oljeskatt. I 2013 var det totalt 6 tilfeller av netto debetposisjoner over 20 milliarder kroner, som alle oppstod i forbindelse med forfall oljeskatt. Oljeskatten inngår i Sluttavregningen eller Ettermiddagsavregningen. Det kan synes som om beløpene for oljeskatten i 2014 har vært noe mindre enn i fjor, da flere netto debetposisjoner på forfallsdato for oljeskatt i 2014 er på mellom 15 og 20 milliarder. Gjennom året har det vært totalt 9 tilfeller av multilaterale netto debet posisjoner mellom 10 og 20 milliarder (5 tilfeller i 2013). Alle falt på en dag med forfall for oljeskatt, arbeidsgiveravgift eller skattetrekk. Totalt har det vært 8 tilfeller av netto debetposisjoner mellom 5 og 10 milliarder kroner (7 tilfeller i 2013). Disse posisjoner oppstår som oftest i forbindelse med

oppgjør av merverdiavgift. Årets største multilaterale netto debetposisjon var 21,82 milliarder kroner 1. oktober 2014. Fjorårets største netto debetposisjon var 33,53 milliarder kroner 2. april 2013.

2.4 Forretningsmessige og avtalemessige endringer

Forretningsmessige endringer

For 2014 budsjetterte NICS Drift med samme beløp i driftskostnader for NICS (Netto og Brutto) som i 2013, NOK 62 millioner. Prisene for transaksjoner som inngikk i NICS Netto ble for 2014 satt ned fra NOK 0,029 til NOK 0,028. Prisene for transaksjoner som inngikk i NICS Brutto ble holdt uendret på NOK 3,00. Det ble gjort mindre endringer i enkelte fastavgifter for driften av NICS sammenlignet med 2013. Volumrabattene ble holdt uendret for 2014.

Utviklingskostnader over 1 million kroner knyttet til et prosjekt i NICS skal som hovedregel balanseføres og avskrives over 4 år. Fastavgift for utvikling av NICS belastes deltakerne i form av såkalte enheter, basert på bankenes transaksjonsvolum. Prisen på en enhet er en funksjon av antall deltakere i NICS, totalt transaksjonsvolum og den utviklingskostnaden som skal fordeles og vil følgelig variere fra år til år. Det har ikke blitt gjennomført utviklingsaktiviteter i 2014. Nytt Swift grensesnitt mot NBO var ferdig nedbetalt i 2013. Som en følge av dette ble pris per enhet for 2014 redusert fra NOK 10100 til NOK 6600.

Organisasjonsmessig forhold

Det har ikke blitt gjennomført endringer i organisasjonsmessige forhold for NICS Operatørkontor med betydning for NICS i 2014.

I brev til Operatørkontoret av 31.10.2012 informerte Nets Norway AS om planlagte endringer i selskapsstrukturen for Nets konsernet. Den planlagte endring ville innebære at Nets Norway AS og det danske Nets Denmark A/S skulle fusjoneres til Nets A/S, som ville bli et dansk selskap. Et konsortium bestående av Advent International, Bain Capital og ATP signerte 24.3.2014 en avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Nets Holding A/S. Overtakelsen ble fullført 9.7.2014 etter at transaksjonen var godkjent av relevante myndigheter i Danmark, Norge, Finland og EU. På grunn av salget av Nets har den tidligere varslede konsolideringen av selskapsstrukturen blitt satt i bero inntil videre.

Nets-konsernet har i 2014 gjennomført en omorganisering av sine forretningsområder. Forretningsområdene i Nets er nå organisert i følgende tre områder:

- Sector Services
- Financial Services

- Merchant Services

Forretningsmessig er leveransen av de viktige næringsløsningene i Norge og Danmark lagt til Sector Services. Dette omfatter også NICS. Nets Norge Infrastruktur AS (NNI), som er Operatørkontorets avtalepart for leveranse av NICS, består som eget datterselskap av Nets Norway AS. I den nye forretningsmessige organiseringen er infrastrukturleveransene løftet opp som et av tre forretningsområder. Nets opplyser at forretningsmessig samling av alle infrastrukturløsninger i ett forretningsområde er et viktig ledd i å samle kompetanse og få økt fokus på dette viktige området.

Operatørkontoret mener at den nye forretningsmessige organiseringen synliggjør og forankrer NICS og de andre infrastrukturtenestene hos Nets' øverste ledelse på en god måte. Omorganiseringen av forretningsenhetene i Nets påvirker ikke den juridiske selskapsstrukturen i Nets konsernet.

NNI har i 2014 ansatt en ny medarbeider som skal lede driften av NICS. Personen har personalansvar for 5 personer og rapporterer til daglig leder i NNI. Operatørkontoret synes det er positivt at Nets har ansatt en leder som skal jobbe utelukkende med driften av NICS.

Avtalemessige endringer

Det ble i 2014 gjennomført en rekke viktige avtalemessige endringer med betydning for NICS.

Ny driftsavtale for NICS, med vedlegg

Norges Bank ble i endringsmelding av 28.3.2014 og 17.6.2014 varslet om ny avtale om drift av NICS (Avtale mellom Nets Norge Infrastruktur AS og NICS Operatørkontor om drift, forvaltning og videreutvikling av bankenes felles avregningssystem (NICS)). Bakgrunnen for revisjonen av avtalen var det varslede mulige eierskiftet i Nets, som senere resulterte i eierskifte som beskrevet overfor. Avtalen bygger på den gamle driftsavtalen, men er på flere områder vesentlig omarbeidet. Hovedformålet med avtalerevisjonen har vært å ivareta Operatørkontorets behov for betryggende styring og kontroll med produksjonen av NICS, også etter bankenes salg av Nets til nye eiere utenfor banknæringen.

Når det gjelder utkontraktering og bytte av driftssted er bestemmelsene som regulerer NNI's adgang til utkontraktering mer omfattende enn tidligere. Dokumentasjon som skal foreligge ved NNI's ønske om utkontraktering er spesifisert og prosedyrer er nedfelt. Samme dokumentasjon og prosedyre skal følges ved bytte av driftslokasjon, noe som ikke var omtalt i tidligere avtale.

Den nye avtalen inneholder detaljerte bestemmelser om eierskifte. I korte trekk innebærer bestemmelsene at Operatørkontoret har rett til å foreta en egnethetsvurdering av mulige nye eiere, såfremt slik egnethetsvurdering ikke foretas

av tilsynsmyndighetene.

Et nytt punkt i den nye driftsavtalen er kravet om utarbeidelse av en financial recovery plan for Nets Norway AS. Planen er et sentralt virkemiddel for å håndtere forretningsrisiko for NICS og andre samfunnskritiske tjenester levert av Nets. Med forretningsrisiko forstås risiko for at driftsleveransen av NICS trues som følge av at leverandøren av tjenestene (selskaper i Nets konsernet) møter betydelige økonomiske utfordringer som kan påvirke selskapets leveranser.

Hovedformålet med recovery planen er å oppstille flere alternative virkemidler (recovery tools) som Nets skal anvende for å forhindre at selskapet skal komme i en så vanskelig situasjon at leveransene av samfunnskritiske tjenester er truet. Et annet viktig formål med planen er å identifisere vesentlige risikoer og mulige stress-scenarioer som kan true Nets' evne til å levere tjenester under blant annet NICS-avtalen. Recovery planen slår videre fast NICS Operatørkontors rett til å motta rettidig og relevant informasjon om Nets' finansielle situasjon, både periodisk i normal "business mode" og løpende i "recovery mode". Planen slår også fast Operatørkontorets rett til å bli konsultert med hensyn på valg av "recovery tools" for det tilfellet at Nets går i recovery mode. Recovery planen representerer videre en handlingsplikt for Nets dersom nærmere angitte økonomiske terskelverdier i Financial recovery plan og i Driftsavtalen ikke overholdes. Disse bestemmelsene bidrar til å sikre kontinuitet i leveransen også når leverandøren eies av andre enn banker.

Recovery planen inngår som vedlegg 14 til driftsavtalen og er utarbeidet av Nets Norway AS i samråd med Finans Norge og NICS Operatørkontor. Planen ble formelt signert av styret i Nets Norway AS 19.5.2014.

Et sentralt punkt i den nye driftsavtalen er bestemmelsen om deponering av kildekode og relevant materiale. Avtale om deponering av kildekode er et ledd i å sikre kontinuitet i leveransen av NICS også i det tilfellet det er tvil om leverandørens økonomiske evne til å kunne sikre leveransen. Gjennom tilgang til kildekode og relevant dokumentasjon anser Operatørkontoret at flytting av drift av NICS til annen leverandør vil kunne skje raskere. Tilgang til kildekode og relevant materiale utløses dersom Nets Norway AS ikke har overholdt kapitalkravet som er fastsatt i driftsavtalens punkt 26. En særskilt deponeringsavtale ble 24.10.2014 inngått mellom Nets Norway AS (Lisensgiver) og NICS Operatørkontor (Lisenstaker) og Norsk Tillitsmann ASA (Depositær). Deponeringsavtalen regulerer nærmere vilkår for deponeringen, utløsende hendelser, Operatørkontorets bruksrett og betaling for denne og inngår som vedlegg 15 til driftsavtalen.

Den nye driftsavtalen gir Operatørkontoret bedre styring og kontroll av leverandørens behandling av persondata, ved at forholdet til personvernlovgivningen nå er tatt eksplisitt inn i driftsavtalen. Etter definisjonene i personopplysningsloven er deltakerbankene behandlingsansvarlig (den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger), mens NICS Operatørkontor er databehandler (den som behandler personopplysninger på vegne av behandlingsansvarlig). For

nødvendig regulering i tråd med personopplysningsloven skal den enkelte bank som deltar i NICS inngå databehandleravtale med NICS Operatørkontor. Operatørkontoret sendte ut brev med databehandleravtaler til bankene 17.6.2014 med anmodning om at avtalen ble signert og returnert. I tillegg er det inngått en likelydende databehandleravtale mellom Operatørkontoret (på vegne av de behandlingsansvarlige deltakerbanker) og NNI som databehandler. Denne avtalen inngår som vedlegg 13 til driftsavtalen.

Når det gjelder bestemmelser knyttet til innsyn og tilsyn fra offentlige myndigheter er disse vesentlige utvidet i forhold til bestemmelsene i den tidligere avtalen.

I likhet med tidligere avtaler om drift av NICS, forutsetter også den nye driftsavtalen at den enkelte bank:

- i) Inngår en tilknytningsavtale med driftsleverandør NNI om bruk av NICS tjenestene,
- ii) Skriftlig tilslutter seg driftsavtalen mellom NICS Operatørkontor og NNI.

Operatørkontoret sendte 17.6.2014 brev til alle banker i NICS med anmodning om at bankene signerte og returnerte tilknytningsavtalen og tilslutning til driftsavtalen. Den nye tilknytningsavtalen er oppdatert med hensyn til henvisning til ny driftsavtale og enkelte navn og begreper, men inneholder ingen materielle endringer.

Nye vedtekter og bestemmelser for NICS Operatørkontor

Operatørkontoret har i 2014 gjennomført en revisjon av Vedtekter for NICS Operatørkontor og Bestemmelser om NICS Operatørkontor. Bakgrunnen for revisjonen var Norges Banks merknader til NICS i relasjon til CPSS-IOSCO's prinsipp 2 (Styringsstruktur), der Norges Bank mente at gjeldende styringsstruktur for NICS kun i hovedsak oppfylte kravene i prinsippet. Norges Bank publiserte sin evaluering av NICS opp mot CPSS-IOSCOs prinsipper 21.5.2014.

Norges Banks merknader til styringsstrukturen for NICS knyttet seg til at:

- NICS ikke anses å ha uavhengige styremedlemmer,
- NICS ikke har bestemmelser om styrets sammensetning som oppfyller kravene i prinsippet,
- NICS ikke har nedfelte bestemmelser om vurdering av styret eller det enkelte styremedlems arbeid.

Operatørkontoret har tilpasset seg kravene ved å gjøre enkelte endringer i Operatørkontorets vedtekter. Operatørkontoret har også gjort enkelte mindre endringer i vedtektene som ikke er knyttet til Norges Banks merknader til styringsstruktur. I forbindelse med gjennomgangen av vedtektene har Operatørkontoret også foretatt en generell oppdatering av Bestemmelser om NICS Operatørkontor. Bransjestyre betalingsformidling og infrastruktur i FNO

Servicekontor (Finans Norge) fastsatte 10.12.2014 nye vedtekter og bestemmelser for NICS Operatørkontor.

Endringene i vedtektene skal først og fremst sikre at Operatørkontorets vedtekter ikke er til hinder for oppfyllelse av kravene i CPSS-IOSCO prinsipp 2 om styringsstruktur når det gjelder styrets uavhengighet og sammensetning, samt at vedtektene har bestemmelser om styrets evaluering av sitt arbeid. I tillegg er det tatt inn en bestemmelse som understreker styrets ansvar for å påse at det er etablert betryggende systemer for risikostyring i Operatørkontoret. Dette er gjort med henblikk på Norges Banks merknader til risikostyringsprosessen i Operatørkontoret (CPSS-IOSCOs prinsipp 3 og 17) og Operatørkontorets arbeid med å etablere et formelt rammeverk for helhetlig risikostyring. Det er også tatt inn en bestemmelse som presiserer styrets ansvar for årlig å fastsette en plan for sitt arbeid med vekt på mål, planer og gjennomføring. Styreleders ansvar er i de nye vedtektene noe utvidet, men følger likevel alminnelige prinsipper for styreleders ansvar. I tillegg til de ovennevnte materielle endringer har det blitt foretatt en generell oppdatering av vedtektene med hensyn til begreper med mer.

I Bestemmelser om NICS Operatørkontor har man først og fremst ryddet opp i fotnoter og begreper som ikke lenger er i bruk. Den eneste materielle endringen som er gjort er å ta ut følgende formulering i kursiv om at "Virksomheten i Operatørkontoret ledes av et styre på 7 medlemmer. *Disse medlemmer skal til enhver tid være overlappende med medlemmene i FNOs rådgivende utvalg "Fagutvalget for avregning og oppgjør" (FAO). Styrets leder skal være leder av FAO.*" Formuleringen var ikke forenelig med de nye vedtektenes åpning for styremedlemmer som ikke er tilsatt i bank.

Nasjonale og internasjonale føringer

Endelig versjon av CPSS/IOSCOs "Principles for Financial Market Infrastructures" (PFMI) ble publisert 16.4.2012. I desember samme år ble "Disclosure framework and assessment methodology", som er supplerende dokumenter til PFMI, publisert. Norges Bank ba i brev 25.5.2012 NICS Operatørkontor om å foreta en selvevaluering av NICS i forhold til de nye prinsippene i 2013. Norges Bank har opplyst at de vil legge til grunn de nye prinsippene fra CPSS/IOSCO i sitt tilsyn med NICS. Operatørkontoret overleverte sin selvevaluering til Norges Bank 23.12.2013. Arbeidet med selvevaluering var en vesentlig aktivitet for Operatørkontoret i 2013.

Norges Bank publiserte 21.5.2014 sin evaluering av NICS opp mot prinsippene. Norges Banks hovedkonklusjon er at NICS er et veldrevet og robust system. Norges Bank har evaluert NICS etter 13 av de 24 prinsippene. Norges Bank fant at 10 prinsipper var oppfylt (observed). Prinsipp 3 (rammeverk for risikostyring) ble vurdert som delvis oppfylt. Prinsipp 2 (Styringsstruktur) og prinsipp 17 (operasjonell risiko) ble vurdert som i hovedsak oppfylte (broadly observed).

Når det gjelder prinsipp 2 (Styringsstruktur) skriver Norges Bank i sin evaluering at "Ein FMI skal ha ein styringsstruktur som er klar og transparent, og som medverkar å

gjere FMI-en robust og effektiv. NICS Operatørkontor har ein god og robust styringsstruktur, men oppfyller etter Noregs Bank si vurdering ikkje alle omsyna i prinsippet. NICS har ikkje uavhengige styremedlemmer, ettersom alle medlemmene i styret er tilsette i banknæringa. NICS Operatørkontor har prosedyrar for samansetjinga av styret, men dei oppfyller ikkje alle krava i prinsipp 2. Vidare har ikkje NICS Operatørkontor etablert rutinar for å vurdere arbeidet til kvar einiskild styremedlem. NICS Operatørkontor vurderer prinsippet som oppfylt. Noregs Bank vurderer prinsippet som i hovudsak oppfylt.”

Når det gjelder prinsipp 3 (Rammeverk for risikostyring) skriver Norges Bank at ”Ein FMI skal ha eit godt rammeverk for å handtere juridisk, finansiell og operasjonell risiko. Noregs Bank finn at driftsstadene Nets Norge Infrastruktur har eit tilfredsstillande rammeverk for å handtere risiko, men dette rammeverket dokumenterer ikkje kva rolle NICS Operatørkontor har i risikostyringa. I NICS Operatørkontor sitt rammeverk for risikostyring er det uklart kven som har ansvar for dei ulike prosessane, kven som utfører kva oppgaver i risikostyringa, og kor ofte det blir rapportert til styret og leiinga i NICS Operatørkontor. At driftsstadene har etablert eit meir tilfredsstillande rammeverk for risikostyring, oppveg ikkje desse veikskapane. NICS Operatørkontor er ansvarleg for systemet og må såleis fastsetje eit overordna risikorammeverk for heile NICS-systemet. NICS Operatørkontor vurderer prinsippet som i hovudsak oppfylt. Noreg Bank vurderer prinsippet som delvis oppfylt.”

Når det gjelder prinsipp 17 (Operasjonell risiko) skriver Norges Bank at ”Ein FMI skal identifisere sannsynlege eksterne og interne kjelder til operasjonell risiko og avgrense konsekvensane av slik risiko ved å bruke tenlege system, prosedyrar og kontrollar. NICS Operatørkontor sin driftsavtale med Nets Norge Infrastruktur er ein viktig reiskap for Operatørkontoret si styring og kontroll med den operasjonelle risikoen i NICS. Driftsstadene Nets Norge Infrastruktur oppfyller dei hovudomsyna som gjeld i samband med handtering av operasjonell risiko. I NICS Operatørkontor sitt rammeverk for risikostyring er det uklart kven som har ansvar for dei ulike prosessane, kven som utfører kva oppgaver i risikostyringa, og kor ofte det blir rapportert til styret og leiinga i NICS Operatørkontor. Det kjem ikkje fram korleis NICS Operatørkontor handterer den operasjonelle risikoen. Dette er ein mangel, ettersom NICS Operatørkontor har ansvaret for drifta av NICS-systemet. Mangelen kan sjåast i samband med veikskapen i risikorammeverket, som er kommentert under prinsipp 3. Noregs Bank vurderer prinsippet som i hovudsak oppfylt.”

Operatørkontoret har gitt arbeidet med å imøtekomme Norges Banks merknader høy prioritet i 2014. Operatørkontoret opplyste Norges Bank i brev 21.8.2014 om at arbeidet med nødvendige tilpasninger i styringsstruktur og risikorammeverk skulle være slutført innen årsskiftet. For en beskrivelse av gjennomførte tilpasninger i styringsstrukturen for NICS vises det til punktet ovenfor om avtalemessige endringer (Vedtekter og bestemmelser for NICS Operatørkontor).

Når det gjelder tilpasninger i NICS Operatørkontors rammeverk for risikostyring fastsatte styret i NICS Operatørkontor 24.11.2014 dokumentet ”Prinsipper for risikostyring for NICS Operatørkontor”. Prinsippene angir overordnede prinsipper og

retningslinjer for Operatørkontorets arbeid med risikostyring. Prinsippene angir hvordan NICS Operatørkontor skal vektlegge forhold av betydning for å sikre forsvarlig drift, slik som rollefordeling mellom styret og daglig ledelse, organisatoriske forhold, beslutning om akseptabelt risikonivå, samt hvordan myndighet i forbindelse med risikostyring kan delegeres.

Operatørkontoret utarbeidet i desember 2014 dokumentet "Rutiner for risikostyring for NICS Operatørkontor", som utfyller prinsippene og angir hvordan risikostyringen for NICS Operatørkontor skal gjennomføres i praksis. Rutinebeskrivelsen beskriver hvordan Operatørkontoret årlig skal foreta en helhetlig og systematisk gjennomgang av alle risikoer som er relevante for NICS. Rutinen skal avdekke potensielle hendelser og forhold som kan påvirke NICS sin evne til å nå sine mål om være en rasjonell og effektiv kanal for utveksling og avregning av transaksjoner i norske kroner, og bidra til finansiell stabilitet og en effektiv innenlands betalingsformidling.

Med nedfelte prinsipper for risikostyring og utfyllende rutinebeskrivelser har Operatørkontoret etablert et rammeverk for helhetlig risikostyring for NICS. I tillegg er det tatt inn en formulering i de oppdaterte vedtektene for NICS Operatørkontor som understreker styrets ansvar for å påse at Operatørkontoret har effektive og hensiktsmessige systemer for risikostyring. Under behandling av saken 24.11.2014 gikk også styret inn for at det skal etableres en risikokomiteé for NICS og at denne skal erstatte den eksisterende compliance komité. Risikokomiteen skal bistå administrasjonen i risikovurderingsprosessen.

Det gjenstår pt noe arbeid med rammeverket. Det gjenstående arbeid er knyttet til i) fastsettelse av et "årshjul" for prosessene i rutinebeskrivelsen (frister for når de ulike aktivitetene skal være gjennomført), og ii) fastsettelse av mandat for en risikokomiteé for NICS.

2.5 Systemendringer

I rapporteringsperioden har det ikke blitt produksjonssatt større systemendringer. Av mindre endringer i NICS i 2014 nevnes:

- Lagt til rette for umiddelbar stopp av bruttofunksjonaliteten i NICS (nytt «verktøy» i tilfelle alvorlig avvik i NICS/NBO eller i samhandlingen mellom NICS og NBO)
- Utvidelse av informasjonen for transaksjoner i BOLS-formatet
- Lagt inn tilleggsfunksjonalitet i NICS Online (utvidet spørrefunksjonalitet)

2.6 Arbeid med forbedringer av systemets kvalitet

Det er Operatørkontorets oppfatning at kvaliteten i NICS-systemet har blitt ytterligere forbedret i løpet av 2014, noe også den positive utviklingen i driftssituasjonen underbygger. En rekke kvalitets- og avbruddstester, tekniske

oppgraderinger og implementering av flere overvåkings- og varslingsrutiner har bidratt til dette.

Det har blant annet blitt gjennomført flere tekniske oppgraderinger og vedlikehold av diverse sentrale softwareelementer og arbeidet med oppgradering og fornying av Nets' sitt interne nettverk har fortsatt. Oppgradering av det interne nettverket er planlagt ferdigstilt 1. halvår 2015. Driftsstabiliteten i nettverket er bedret i 2014 i forhold til i 2013. NICS Drift har også rettet enkelte mindre svakheter som har medført noen uregelmessigheter i NICS, og som kunne ha medføre avvik i fremtiden.

Det har vært gjennomført en rekke tester og øvelser, blant annet katastrofeøvelse i uke 44, test av Midlertidig Sperret Nivå 2 i Sluttavregningen 5. november 2014 og Swift COLD start test i april. De ulike testene er nærmere beskrevet nedenfor.

2.7 Driftssituasjonen

Krav til stabil drift

Det er et krav at alle deltagere i NICS med oppgjør i Norges Bank (nivå 1 banker) skal ha dekning på sin oppgjørskonto når en NICS Netto oversendes til Norges Bank for oppgjør. Deltagere som ikke oppfyller dette kravet og heller ikke innen bestemte tidsfrister har skaffet dekning for sin nettoposisjon, ilegges en sanksjon i form av et gebyr.

Operatørkontorets generelle krav til driftsstabiliteten i NICS har vært:

- NICS Netto skal sendes til oppgjør på de tidspunkter som er nedfelt i driftsmønsteret. Det kan gjøres unntak når en bank, med grunnlag i nedfelte regler, får innvilget utsettelse av frist for innsending til Sluttavregningen.
- Etter at en NICS Netto er oppgjort skal NICS innenfor frister fastsatt i driftsmønsteret sende konteringsdata for de oppgjorte transaksjonene til deltagerne.
- Mottatte transaksjoner til behandling i NICS Brutto skal fortløpende (umiddelbart) sendes til Norges Bank for oppgjør. Oppgjorte Brutto-transaksjoner i SWIFT-format skal etter oppgjør umiddelbart videreformidles til deltaker.

Operatørkontoret følger nøye opp driftssituasjonen i NICS. Avvik sentralt i NICS rapporteres omgående til NICS Operatørkontor både på e-post og via SMS. Operatørkontoret får daglig tilsendt "Morgenrapporter" fra NICS der det opplyses om eventuelle avvik (sentralt i NICS eller hos deltager i NICS) samt om omsetningen. Til hvert styremøte i NICS Operatørkontor utarbeides en egen avviksrapport som også er grunnlaget for periodisk rapportering til Norges Bank.

I avtale med NNI om drift av NICS (Driftsavtalen) fra 2011 er kravene til driftsstabilitet

formulert i vedlegg 3 til avtalen. Disse krav er formulert som driftsmål. Kravene er mer spesifisert enn det som har vært tilfelle tidligere og det er konkretisert samlet kvalitetsmål gjennom angivelse av maksimalt antall samlede avvik og "feilpoeng". Feilpoeng er en metode for å vekte et avvik etter hvor alvorlig avviket er. Operatørkontoret og NNI ønsker naturligvis så få feil som mulig. Likevel må en ha en realistisk tilnærming til dette da et absolutt krav om feilfri drift har en kostnadmessig side. I driftsmålene er totalt antall avvik gjennom ett år satt til 13, mens driftsmål regnet etter feilpoeng er satt til 22.

Rapportering av driftssituasjonen

Feilstatistikken for 2014 viser 1 avvik (3 feilpoeng) knyttet til produksjonen av NICS. I 2013, 2012, 2011 og 2010 ble det registrert henholdsvis 2, 7, 13 og 10 avvik. (9, 9, 21 og 31 feilpoeng). Året 2014 er dermed det beste året med hensyn til driftsavvik, både når man regner avvik og feilpoeng, siden dagens målemetodikk ble innført i 1998.

Årets eneste avvik i forbindelse med NICS oppstod i forbindelse med to hendelser 4.2.2014 og 6.2.2014 da det oppstod feil i kommunikasjonen mot Swift. Feilen var ikke i NICS, men i kommunikasjonslinjen som overvåkes og vedlikeholdes av Swift. Likevel har NICS Drift gitt seg selv 3 feilpoeng. Dette skyldes at man i etterkant har vurdert det slik at man burde ha iverksatt katastrofeløsningen for kommunikasjon. NICS Drift har opplyst overfor Operatørkontoret at hovedårsaken til feilen lå hos linjeleverandøren. Swift har i ettertid implementert ytterligere linjeovervåking.

Et alvorlig avvik med konsekvens for NICS oppstod 12.8.2014 da Norges Bank ved en feil stengte NBO kl 16.35, til tross for at en bank allerede var innvilget 1 times utsettelse av innleveringsfristen til Sluttavregningen. Sluttoppgjøret ble denne dagen postert manuelt kl 18.24, etter at NICS Drift hadde oversendt avregningsresultatet til Norges Bank via reserveløsning (kryptert csv-fil). Operatørkontoret er godt tilfreds med NNIs håndtering av hendelsen. Norges Bank, NICS Drift og NICS Operatørkontor hadde et møte 9.9.2014 der hendelsen ble gjennomgått i detalj. Møtet resulterte ikke i konkrete oppfølgingspunkter eller justeringer i avviksrutinen mellom Norges Bank og NICS Drift.

Deltakerne i NICS har i løpet av 2014 rapportert inn 24 avvik av ulik alvorlighetsgrad. Banker har anmodet om utsettelse av innleveringsfristen til Sluttavregningen til sammen 9 ganger. En og samme bank har stått for 6 av tilfellene. Etter anmodning fra Operatørkontoret redegjorde den aktuelle banken for sin driftssituasjon på styremøte 15.9.2014. Banken kunne opplyse at den hadde lokalisert feilen og opplevde å ha kontroll på problemet. Det er Operatørkontrets oppfatning at driftssituasjonen for angjeldende bank bedret seg i siste kvartal.

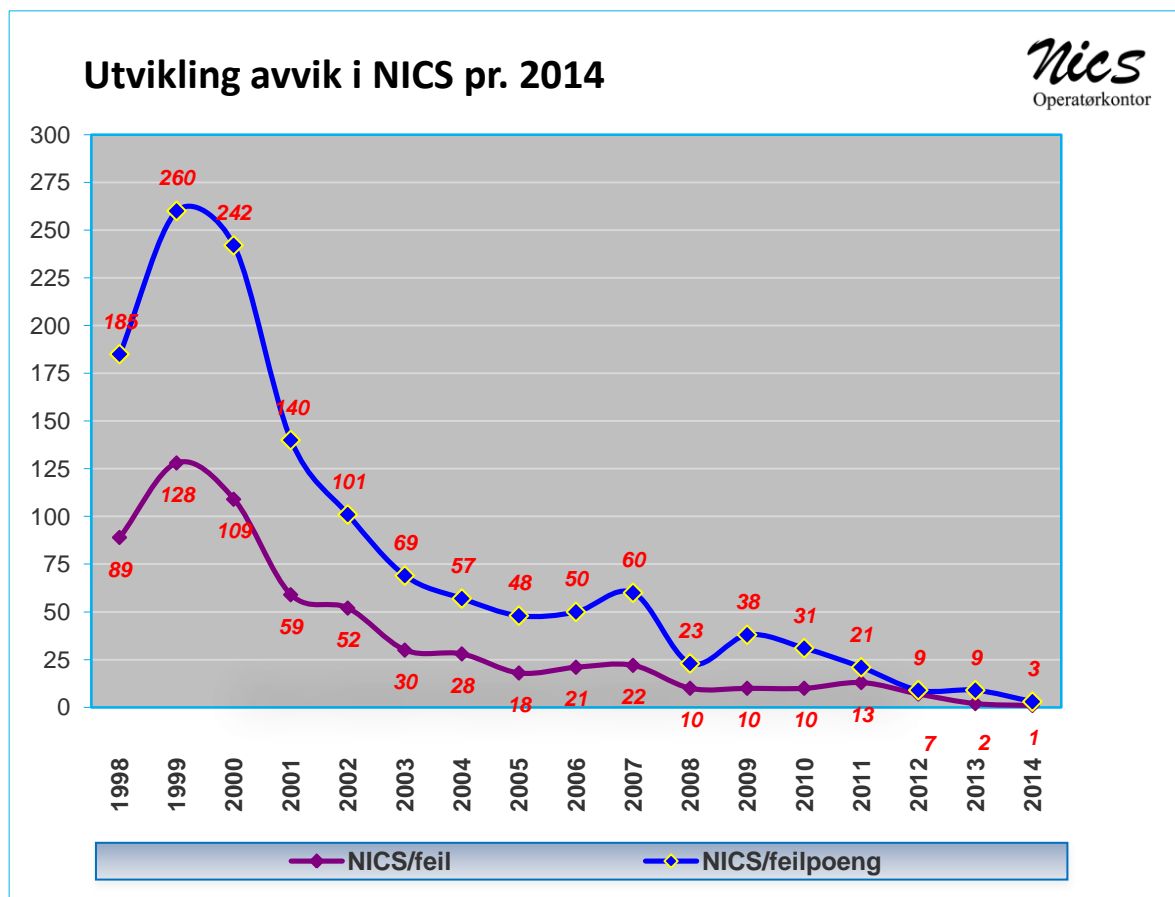
Det har vært til sammen 5 overskridelser i CAP i løpet av året. I 2013 var det totalt 9 CAP overskridelser. 4 overskridelser har vært i Morgenavregningen, 1 i Ettermiddagsavregningen. Operatørkontoret vurderer antall overskridelser som lavt. Omkjøring går i løpet av få minutter og Operatørkontoret opplever at NNI har gode

rutiner for håndtering av overskridelser. Ved overskridelsen i Ettermiddagsavregningen fikk nivå 2 banken utvidet sin CAP, i tråd med regelverket.

I løpet av året har bank manglet dekning i NBO for sin nettoposisjon i NICS Netto 2 ganger (25.3.2014 og 15.7.2014). Oppgjørene ble lagt i kø i NBO, men begge gangene dekket angjeldende bank seg inn innen Norges Banks frister slik at avregningene ikke ble avvist. Hendelsene eskalerte dermed ikke til bruk av "Midlertidig Sperret", jf eskaleringsprosedyren i NICS-reglene. Siste gang funksjonaliteten Midlertidig Sperret ble brukt var i Formiddagsavregningen 19.11.2012.

NICS Operatørkontor er godt tilfreds med driftsstabiliteten i NICS i 2014. Det er Operatørkontorets vurdering at de avvik som er rapportert fra NICS Drift og aktørene i 2014 ikke har representert noen trussel mot den finansielle stabiliteten.

Figur 1. Utvikling i Avvik og feilpoeng i NICS 1998 – 2014

2.8 Test av avbrudds- og katastrofeløsninger

Også i 2014 har det vært gjennomført en katastrofetest av alle funksjoner i NICS. Testen pågikk i 24 timer og dekket et komplett produksjonsdøgn i NICS (28. – 29. oktober). Formålet med katastrofetesten var å verifisere at drift av NICS kan

videreføres ved en situasjon som er definert som katastrofe, og gjennom dette etterleve den avtalemessige pålagte plikt til å gjennomføre test av katastrofeløsning.

Scenario for denne testen var bortfall av "M54" (Haavard Martinsens vei 54), slik at alle komponenter for NICS skulle kjøres fra R5 (Rommen 5). Testen anses som vellykket både teknisk og prosedyremessig og verifiserte at produksjonen av NICS kan foregå fra R5, selv om det andre driftsstedet er rammet av en alvorlig situasjon. Testen viste også at NICS Drift har tilgjengelig den nødvendige kompetanse til å sikre at drift av NICS kan avvikles på kun ett driftssted, samt at dokumentasjon og prosedyrer for etablering på et driftssted foreligger.

Før overgangen til Nye NICS på ny plattform i 2010, foregikk driften av NICS på ett driftssted, med et annet driftssted som "kaldt" reservested. Dette innebar at det ikke foregikk prosessering knyttet til NICS på reservestedet så lenge driften var på ordinært driftssted. Etter overgangen til Nye NICS i 2010 foregår i dag driften på begge driftsteder samtidig (hot-hot). I denne infrastrukturen er komponenter duplisert og skal ta over for hverandre hvis enkeltkomponenter svikter eller ett av driftstedene faller ut. Den første katastrofetesten på ny plattform ble kjørt i mars 2011.

NICS Drift deltok sammen med Norges Bank og DNB Bank i den omfattende Swift COLD start testen i april. Denne testen simulerer at alle produksjonslokasjonene til Swift er satt ut av drift, og at den kalde lokasjonen må tas i bruk. I tillegg til denne testen gjennomførte NNI i april en egen test av kommunikasjonsløsningen mot Swift.

NICS Drift gjennomfører hvert år en rekke såkalte kvalitetstester, der man øver på bruk av sjeldent brukt funksjonalitet, som for eksempel å sette en bank i status Midlertidig Sperret (MS) eller offentlig administrasjon. Ved slike øvelser tester man teknikk (systemer) samtidig som personell hos NICS Drift, og eventuelt hos andre aktører, får øvet seg i bruk av nedfelte prosedyrer. I 2014 gjennomførte NICS Drift en MS-test i Sluttavregningen 5. november 2014. Scenario var at en bank på nivå 2 ikke fikk økt sin CAP og ble satt i status "MS NIVÅ 2", jf nivå 2 reglene. Banken beholdt Status MS nivå 2 inn i neste morgenavregning. Testen ble ansett som vellykket.

Det har også i 2014 vært gjennomført en rekke regelmessige avbruddstester hvor sentrale komponenter har blitt ombyttet mellom driftstedene i faste intervaller (Blant annet databaseserver og kommunikasjonsløsning mot SWIFT).

NICS Operatørkontor deltok 4. desember 2014 i en større "skrivebordsøvelse" i regi av Norges Bank. I øvelsen deltok også NICS Drift, VPS og Norges Bank (NBO). Scenario var at en bank på nivå 1 ble satt under offentlig administrasjon, etter først å ha opplevd likviditetsproblemer. Testen var nyttig for Operatørkontoret, som fikk praktisk øvelse i bruk av sin "dreiebok" for manglende dekning og offentlig administrasjonen. Det er Operatørkontorets vurdering at dreieboken var godt tilpasset den situasjonen øvelsen skulle simulere.

3 Risikoanalyse

3.1 Overordnet vurdering av risikoen for at systemet kan påvirke den finansielle stabilitet

Risiko for finansiell stabilitet

Det er Operatørkontorets vurdering at NICS støtter opp om finansiell stabilitet, det vil si det finansielle systemets evne til å formidle finansiering, utføre betalinger og omfordele risiko på en tilfredsstillende måte. Det er videre vår vurdering at NICS ikke vil bidra til at finansielle problemer i en bank forsterkes gjennom smitteeffekter. Vi vil i denne sammenheng peke på de momenter som er trukket frem under punkt 2.1. Kreditering etter oppgjør. Den enkelte bank kan være trygg på at transaksjoner den sender inn eller mottar fra NICS ikke vil føre til at det oppstår posisjoner som kan lede til tap i interbankoppgjøret. Unntaket er BankAxept-transaksjoner, der posisjonene gjennomgående er små og dessuten sikret rettsvern som følge av avregningsavtalen etter bsl kapittel 4. Videre vil nivå 2 banker kunne oppleve tap ved alvorlige finansielle problemer i valgt privat oppgjørsbank.

Innretningen med nivå 1 banker og nivå 2 banker er hensiktsmessig. Like fullt kan denne innretningen representere et problem for nivå 2 banker om disse bankers oppgjørsbank ikke lenger skulle være i stand til å oppfylle sin rolle som oppgjørsbank. Dersom dette skyldes et alvorlig finansielt problem i oppgjørsbanken vil nivå 2 banken kunne oppleve tap av en positiv posisjon i NICS. Hvorvidt en slik situasjon utløser et umiddelbart *finansielt* problem for berørte nivå 2 banker avhenger av hvor mye midler som eventuelt blir innelåst (tapt) på oppgjørskontiene i oppgjørsbanken. Denne risikoen kan imidlertid nivå 2 banken selv utøve kontroll over gjennom valg av oppgjørsbank og styring av sin oppgjørskonto i denne banken.

Hvis en privat oppgjørsbank skulle falle bort vil de underliggende nivå 2 bankene imidlertid kunne oppleve operasjonelle utfordringer knyttet til videre deltagelse i betalingsformidlingen og videreføring av sin generelle bankvirksomhet. I en slik situasjon oppfatter Operatørkontoret det først og fremst som sin oppgave å sørge for at det er etablert gode og effektive operasjonelle rutiner i NICS som legger til rette for at berørte nivå 2 banker raskt kan etablere seg med en ny oppgjørsbank. En forutsetning for at NICS skal kunne utføre dette er imidlertid at berørte nivå 2 banker har tilfredsstillende rutiner og beredskap for skifte av oppgjørsbank, eventuelt allerede har avtale med en reserve oppgjørsbank.

Dersom en privat oppgjørsbank ikke er i stand til å utføre sin funksjon som oppgjørsbank, kan NICS Operatørkontor etter bestemmelser i "Avtale mellom NICS Operatørkontor og Norges Bank om oversendelse av avregninger og brutto betalingsoppdrag mv." fatte beslutning om overføring av berørte underliggende nivå 2 bankers oppgjør til Norges Bank. Slik beslutning betinger imidlertid at i) berørte nivå 2 banker har ordinær konto i Norges Bank og ii) har gitt NICS Operatørkontor skriftlig fullmakt til å flytte bankens oppgjør til Norges Bank. Alle banker på nivå 2 med ordinær konto i Norges Bank (per 31.12.2014 107 banker) har gitt slik fullmakt. Det er Operatørkontorets oppfatning at fullmakten til Operatørkontoret vesentlig vil

bidra til en ryddig og koordinert overføring av berørte nivå 2 bankers oppgjør til Norges Bank, og således støtte opp om finansiell stabilitet, hvis en større privat oppgjørsbank skulle bli satt i status "Midlertidig Sperret" eller bli satt under offentlig administrasjon.

Operatørkontorets vurdering er at operasjonelle utfordringer i nivå 2 banker ved problemer i oppgjørsbanken isolert sett ikke vil representere en trussel mot den finansielle stabilitet. Vi må likevel ta høyde for at operasjonelle utfordringer i berørte nivå 2 banker vil kunne føre til stort press på personell, noe som igjen kan lede til økt risiko for manuelle feil i en slik situasjon.

Operatørkontoret gjennomfører hvert annet år selvsertifisering for nivå 1 banker og egenmelding for nivå 2 banker. Hensikten med selvsertifisering og egenmelding er først og fremst å rette den enkelte banks oppmerksomhet inn mot beredskap for håndtering av avvik som gjennom NICS kan påvirke andre banker. Ordningene skal bidra til at finansielle stabilitet i hele banknæringen skal kunne opprettholdes på best mulig måte. Et sentralt virkemiddel for å oppnå dette er at næringen har fokus på avvikshåndtering og er omforent om felles rutiner og standarder for varsling av alvorlige driftsproblemer.

Etter en gjennomgripende revisjon av skjemaene for selvsertifisering for nivå 1 banker og egenmelding for nivå 2 banker i 2011 gjennomførte Operatørkontoret en mindre revisjon av skjemaene i 2013. Siste revisjonen ble gjennomført med bakgrunn i erfaringene fra siste rundes selvsertifisering og egenmelding for perioden 1.7.2012-30.6.2014. Som under forrige revisjon i 2011 ble varslingsrutiner, med henblikk på styrking av finansiell stabilitet og forebygging av smitteeffekter, viet mye oppmerksomhet i skjemaene, spesielt i selvsertifiseringsskjemaet for nivå 1 banker. Videre ble oppmerksomheten rundt håndtering av systemendringer styrket. Dette med henblikk på et alvorlig avvik 3.12.12 der en bank skiftet BIC uten å informere verken NICS Drift eller NBO. Videre ble skjemaet for egenmelding noe forenklet og bedre tilpasset forholdene i små nivå 2 banker. Oppfølging av nettoposisjoner og CAP-utnyttelse, samt beredskap for skifte av oppgjørsbank, er også viktige temaer i det reviderte egenmeldingsskjemaet.

NICS Operatørkontor sendte 10. januar 2014 ut brev om selvsertifisering for nivå 1 banker og egenmelding for nivå 2 banker, gjeldende for perioden 1.7.2014-30.6.2016. Alle banker på nivå 1 har levert skjema. Med ett unntak har alle banker på nivå 2 levert skjema.

En gjennomgang av selvsertifiseringsbesvarelsene mottatt i 2014 viser at alle banker på nivå 1 oppgir å ha god evne til å håndtere sin deltakelse i NICS. I seksjon 5 "Bankens egenvurdering", der banken anmodes om å vurdere seg selv på en skala fra 1 til 5 på ti ulike temaer, gir alle banker seg en gjennomsnittskarakter på over 4. To banker oppgir å ha hevet seg noe siden forrige runde, der de ga seg selv en gjennomsnittskarakter på rundt 4/3. Resultatene av selvevalueringen er ellers i store trekk i overensstemmelse med resultatene fra forrige runde med selvsertifisering i 2012. Alle banker på nivå 1 oppgir å ha oppdaterte varslingsplaner, som også

tilfredsstillere kravene i Operatørkontorets "Varslingskrav for aktørene i NICS". Operatørkontoret har inntrykk av at bankene har gjort en grundig jobb i forbindelse med besvarelsene.

En gjennomgang av egenmeldingsbesvarelsene viser at banker på nivå 2 gjennomgående vurderer sin egen evne til å håndtere deltakelse i NICS som god. Under egenmeldingsskjemaets punkt 5 "Bankens egenvurdering" skal banken på en skala fra 1 til 4 gi sin samlede vurdering av bankens evne til å håndtere sin tilknytning til NICS. En oppsummering av de 108 mottatte besvarelsene viser at 22 banker gir seg selv karakteren 4, 70 banker gir seg selv karakteren 3 og 16 banker karakteren 2. En sammenligning med resultatene fra 2012 viser at andelen banker som gir seg selv karakteren 4 er nær doblet, og at andelen som gir seg selv karakteren 2, er nær halvert.

Etter forrige rundes egenmelding sendte Operatørkontoret brev til bankene som hadde gitt seg selv karakteren 2 (25 banker). I brevet anbefalte vi at bankene vurderte tiltak for å styrke rutiner og beredskap i relasjon til NICS. Vi anbefalte spesielt at det ble rettet oppmerksomhet mot rutiner for håndtering av en situasjon der bankens private oppgjørsbank ikke var i stand til å utføre sin funksjon som oppgjørsbank. Tilsvarende brev vil nå bli sendt de 16 banker som har gitt seg selv karakter 2.

Operatørkontoret er tilfreds med at andelen banker som har vurdert seg selv som "2" er halvert og at antall banker som har gitt seg selv karakteren 4 er nesten doblet. Vi antar at den opplevde kompetansehevingen har sammenheng med at innføring av CAP i 2012 har gitt mer oppmerksomhet rundt NICS generelt i nivå 2 bankene. Vi er også kjent med at både Eika Gruppen og de to store oppgjørsbankene DNB Bank og SpareBank 1 SMN har gjort et godt stykke arbeid med å drive opplæring om NICS og CAP for sine underliggende banker. Vi legger også til grunn at den gode deltakelsen på NICS-skolen har bidratt til et generelt kompetanseløft i nivå 2 bankene. Operatørkontoret anser NICS-skolen som et vellykket og viktig tiltak for å heve kompetansen om NICS i bankene. NICS har avholdt 7 skoler for totalt 123 deltakere i 2014. Det er Operatørkontorets vurdering at gjennomføringen av egenmelding, innføring av CAP for nivå 2 banker og innhenting av ovennevnte fullmakt til NICS Operatørkontor i 2012 og 2013, har bidratt til å fremme nivå 2 bankenes oppmerksomhet om NICS generelt og beredskap for skifte av oppgjørsbank spesielt. Denne oppmerksomheten ble etter vår oppfatning styrket ved gjennomføring av ny runde med egenmelding i 2014.

I en situasjon der en større bank blir satt i status Midlertidig Sperret eller Offentlig administrasjon vil flere banker kunne oppleve en annen likviditetssituasjon enn det som var forventet. Slike forstyrrelser er imidlertid ikke relatert til transaksjonsutveksling og avregning i NICS, men til at en bank ikke har tilstrekkelig likviditet for gjennomføring av de betalingsoppdrag den har påtatt seg. Likviditetsforstyrrelsene hadde i utgangspunktet vært de samme uavhengig av underliggende systemer for transaksjonsutveksling, avregning og oppgjør. En kunne likevel ha tenkt seg ordninger i NICS som reduserer risikoen for slike forstyrrelser i

forventet likviditetsbilde. Da må en imidlertid inn på ordninger med sikkerhetsstillelse/"cash pools". Som nevnt under punkt 2.1 er vi skeptiske til dette, bl.a. fordi det vil representere risiko for tap. Etter vår vurdering vil en kortsiktig likviditetssvikt i en bank (som følge av feil tilpasning av kortsiktig likviditet) mest effektivt kunne løses gjennom interbankmarkedet. Om likviditetssvikten skyldes et alvorlig underliggende problem i banken vil situasjonen neppe kunne løses i interbankmarkedet pga. risiko for långiver. Om sistnevnte skulle være tilfellet kan vi ikke se at det skulle tre inn mekanismer som innebærer at banker i fellesskap likevel gir lån gjennom kollektive ordninger knyttet til deltagelse i NICS, jf vår skepsis til kollektiv sikkerhetsstillelse. Etter vårt syn er innretningen av NICS i tråd med dagens regler godt egnet for å forhindre finansiell ustabilitet.

CAP for nivå 2 ble produksjonssatt i NICS i 2012. CAP- funksjonaliteten fungerer som en effektiv "blokkeringsmekanisme" mot feiltransaksjoner/ ekstremposisjoner fra nivå 2 banker i NICS. Ekstremposisjoner fra nivå 2 banker utgjør derfor ikke en risiko for plutselige og utilsiktede store likviditetsutganger for oppgjørsbanken.

Med innføringen av NICS Netto Formiddagsavregningen kl 1100 høsten 2012 kortet man betydelig ned tidsrommet mellom Morgenavregningen rundt kl 0540 og neste avregning (tidligere kl 1330). Ved problemer i Morgenavregningen, med eventuell forskyvning av et stort antall transaksjoner eller beløp, betyr dette at tidsrommet frem til neste avregning ble knappet inn med to og en halv time, noe som samlet vurderes som positivt for finansiell stabilitet.

Operatørkontoret er bevisst at NICS representerer samfunnskritisk infrastruktur. Det er vår klare oppfatning at NICS Drift og Nets har samme holdning og innretter og prioriterer driften av NICS deretter. Som omtalt ovenfor under 2.4

Organisasjonsmessige forhold, er leveransen av NICS fra 2014 organisert i et eget forretningsområde, sammen med konsernets øvrige viktige infrastrukturleveranser (Sector Services). Driftsleverandør for NICS (NNI) vil fortsatt bestå som egen juridisk enhet i konsernet, men daglig leder i NNI rapporterer linjemessig til leder av Sector Services. Operatørkontoret er av den oppfatning at den nye forretningsmessige organiseringen av NICS forankrer og synliggjør leveransen av NICS hos Nets' toppledelse på en god måte.

En situasjon der NICS skulle være ute av drift (utilgjengelig) over en lengre periode vil ha betydelige konsekvenser for den alminnelige betalingsformidlingen. Vi antar også at et slikt driftsavbrudd (i hvert fall lengre enn to dager) vil kunne utløse betydelige problemer i samfunnet og dermed true finansielle stabilitet, det vil si svekke det finansielle systemets evne til å formidle finansiering, utføre betalinger og omfordele risiko på en tilfredsstillende måte. Vår vurdering er at selv om konsekvensene av et lengre driftsavbrudd i NICS vil være store og vil kunne ha betydning for finansiell stabilitet, er sannsynligheten for at en slik hendelse skal inntreffe liten.

Nets orienterte i 2013 Operatørkontoret om ny datasenterstrategi som innebærer en full gjennomgang og oppgradering av konsernets driftsplattformer på nordisk nivå. Det omfattende prosjektet har til formål å etablere et nytt driftsmiljø som tilfredsstillende de strengeste krav til driftsstabilitet og sikkerhet. Prosjektet var i

utgangspunktet planlagt fullført i 2018, men har blitt midlertidig satt i bero på grunn av salget av Nets konsernet, samt skifte av konsernets IT-direktør. Operatørkontoret legger til grunn at Nets i løpet av 1.kvartal 2015 gir en orientering om prosjektets videre fremdrift. Operatørkontoret forventer at fullførelsen av ny datasenterstrategi vil styrke robustheten i driftsmiljøet for NICS ytterligere og således bidra til å redusere risiko for finansiell ustabilitet.

I denne sammenheng vises det også til det pågående arbeid med utredning av beredskapsløsning for NICS for det tilfellet at NICS skulle være utilgjengelig over lengre tid. NICS Operatørkontor mottok 27.5.2013 i felles brev fra Finanstilsynet og Norges Banks varsel om tilsyn med beredskapsløsninger for innenlands betalingsformidling. I brevet etterlyser myndighetene blant annet informasjon om hvorvidt det er etablert tiltak for håndtering av en situasjon der førstelinjeforsvaret for NICS ikke er tilstrekkelig. I brevet opplyses at tilsynet vil bli delt inn i to trinn:

Trinn 1: Omfatter de løsninger som er etablert for å oppfylle de materielle bestemmelser i IKT-forskriftens § 11, driftsavbrudd og katastrofeberedskap. Det opplyses at trinn 1 vurderes som førstelinjeforsvaret i en beredskapssituasjon.

Trinn 2: Opplyses å omfatte de tiltak som er etablert på overordnet nivå for å takle en hendelse som eskalerer til en mer alvorlig situasjon der førstelinjeforsvaret ikke er tilstrekkelig. Situasjonen som oppstår kan være forårsaket av at NICS' systemer er utilgjengelige eller at systemet til andre aktører i den finansielle infrastrukturen er utilgjengelig.

Operatørkontoret ga sin tilbakemelding til Norges Bank som konsesjonsmyndighet i brev 16.7.2013. Når det gjelder trinn 2 har ikke Operatørkontoret etablert løsninger som banker skal ta i bruk for det tilfellet at NICS ikke lengre er tilgjengelig. Operatørkontoret oppfatter heller ikke at Norges Bank i sine konsesjonskrav har stilt krav om at Operatørkontoret skal ha en beredskapsløsning for NICS, i form av et reserve interbanksystem, som skal kunne benyttes av bankene hvis NICS ikke er tilgjengelig.

NICS Operatørkontor forstår brevet som at myndighetene ønsker å få kartlagt hvorvidt den norske banknæringen har løsninger som sikrer gjennomføring av avregning og oppgjør i en situasjon der NICS har falt bort. Som redegjort for i brev 16.7.2013 må det etter Operatørkontorets syn være bankene selv som må utrede krav til og etablere reserveløsninger for NICS. NICS Operatørkontor har opplyst til Norges Bank at Operatørkontoret gjerne bidrar i det videre arbeid for å etablere reserveløsninger og mener at fagressurser fra NICS Drift også vil kunne gi positive bidrag. Dersom næringen kommer frem til at det vil være nødvendig å etablere felles drift for ivaretagelse av deler av en reserveløsning er Operatørkontoret forberedt på å vurdere rollen som operatør for slik felles drift.

Finans Norges Fagutvalg for avregning og oppgjør (FAO) nedsatte 11.9.2013 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å utrede og vurdere alternative metoder for transaksjonsutveksling, avregning og oppgjør for det tilfellet at NICS ikke er

tilgjengelig. Arbeidsgruppen anbefalte i sin første delrapport at næringen etablerer et kaldt eller "lunkent" forenklet driftssted som kan forestå avregning med forenklet funksjonalitet og produksjon av konteringsdata i et slikt tilfelle. j. Anbefalingen i rapporten er videre at personell fra Nets og NNI bør stå for utvikling, drift og vedlikehold av løsningen. Dette forutsetter at samme personell er tilgjengelig også ved en katastrofe. I denne sammenheng ble det fremhevet at god dokumentasjon av rutiner for iverksettelse og drift av beredskapsløsningen er viktig. Det ble etter sommeren utarbeidet et mandat til en ny arbeidsgruppe som skal jobbe videre med anbefalingene i rapporten (fase 2).

I fase 2 skal arbeidsgruppen utarbeide anbefalinger til blant annet plassering av det forenklete driftsstedet, governance for reserveløsningen, driftsmønster og regelverk, formaliserte krav til deltakelse og testing samt en funksjonsskisse for løsningen. Fase 2 inkluderer også utarbeidelse av en detaljert beskrivelse av alternative løsninger for kommunikasjon til/fra NICS (hvis NICS er oppe, men ordinær kommunikasjon er nede) og beredskapsløsning (hvis både NICS og ordinær kommunikasjon er nede). Denne fasen av utredningen har vist seg å være mer tidkrevende og komplisert enn tidligere antatt. Sluttrapport for fase 2 skal etter planen ferdigstilles i april 2015. Vi har ovenfor konkludert med at NICS er viktig for finansiell stabilitet. Et uventet bortfall av NICS kan ikke bare skyldes operasjonelle hendelser, katastrofer og lignende. Leveransen av NICS og dermed finansiell stabilitet kan også bli truet som følge av at Nets kommer i så alvorlige finansielle problemer at selskapet ikke greier å opprettholde tjenesteleveransen eller går konkurs (forretningsrisiko). Forretningsrisiko har blitt mer relevant for NICS Operatørkontor etter at bankene i 2014 solgte Nets til nye investorgrupper, som ikke nødvendigvis vil ha de samme sterke incentiver til å bidra med nødvendig kapital til å sikre fortsatt leveranse av NICS hvis selskapet skulle møte betydelige økonomiske utfordringer.

Den oppdaterte driftsavtalen for NICS inneholder en rekke nye bestemmelser som skal ivareta Operatørkontorets behov for betryggende styring og kontroll med produksjonen av NICS, også etter bankenes salg av Nets til nye eiere utenfor banknæringen. Et nytt punkt i den nye driftsavtalen er kravet om utarbeidelse av en financial recovery plan for Nets Norway AS. Planen er et sentralt virkemiddel for å kunne avdekke og håndtere forretningsrisiko for NICS og andre samfunnskritiske tjenester levert av Nets.

Et annet sentralt punkt i den nye driftsavtalen for så vidt gjelder håndtering av forretningsrisiko for NICS er bestemmelsen om deponering av kildekoder og relevant materiale. Avtale om deponering av kildekode er et ledd i å sikre kontinuitet i leveransen av NICS også i det tilfellet det er tvil om leverandørens økonomiske evne til å kunne fortsette leveransen. Gjennom tilgang til kildekoder og annen relevant dokumentasjon anser Operatørkontoret at flytting av drift av NICS til annen leverandør vil kunne skje raskere. Tilgang til kildekoder og relevant materiale utløses dersom Nets Norway AS over en fastsatt periode ikke har overholdt kapitalkravet som er fastsatt i driftsavtalen.

Det er vår oppfatning at den oppdaterte driftsavtalen med dens nye bestemmelser om financial recovery plan og deponeringsavtale for kildekode på en bedre måte enn den gamle avtalen ivaretar hensynet til finansiell stabilitet. Ny driftsavtale, financial recovery plan og avtale om deponering av kildekode er nærmere omtalt i avsnittet Avtalemessige endringer ovenfor.

God tilgang til likviditet i sentralbanken gir lav risiko for at betalingsoppgjørene stanser på grunn av manglende dekning på bankenes oppgjørskontoer.

Bankenes likviditetstilgang i Norges Bank var god gjennom hele 2014. Summen av bankenes folioinnskudd i Norges Bank var i gjennomsnitt 34 milliarder kroner, varierende mellom 43 og 21 milliarder kroner. Bankenes låneadgang, beregnet på grunnlag av verdipapirer pantsatt til fordel for Norges Bank, lå i gjennomsnitt (målt ved månedsslutt) på snaut 220 milliarder kroner, noe som var om lag 20 milliarder kroner lavere enn året før.

Utvikling i systemets risiko

I dette avsnittet beskrives utvikling i systemets risiko, det vil si risiko som oppstår for deltakerne som følge av systemets regelverk, og som følge av systemets funksjonalitet og design. Prinsippet om kreditering etter oppgjør, samt prinsippet om å la beløpsmessige store transaksjoner gå i NICS Brutto, er eksempler på regler og funksjoner i systemet som virker risikoreduserende. Annen risiko, som operasjonell risiko som kan oppstå i driftsmiljøet, er beskrevet under avsnitt 3.2 Intern risiko, Avvikssituasjonen er beskrevet under avsnittet 2.7 Driftssituasjonen. Det vises forøvrig til avsnitt 2.6 Arbeid med forbedringer av systemets kvalitet, der vi kort har beskrevet arbeidet med kvaliteten i NICS, og avsnitt 2.8 Test av avbrudds- og katastrofeløsninger, som også har betydning for operasjonell risiko.

I rapporteringsperioden har det ikke blitt produksjonssatt større systemendringer. Det har dermed ikke blitt gjennomført større risikoreduserende endringer i NICS siden 2012, da man innførte CAP-funksjonalitet for nivå 2 og en fjerde NICS Netto kl 1100 (Formiddagsavregningen). Med dette gjennomførte man de mest omfattende endringene i systemet siden Nye NICS (ny teknisk plattform) og Forbedret NICS (formatuavhengig avregning, NIBE Brutto m.m.) i 2010. CAP ble etter en tids prøveperiode satt i produksjon 3.9.2012. NICS Netto Formiddagsavregningen ble satt i produksjon 12.10.2012. Endringene ble implementert uten at man så en økning i driftsavvik i NICS, noe Operatørkontoret er tilfreds med.

Innføring av CAP på nivå 2 medførte at oppgjørsbanker fikk mulighet til å kontrollere sin oppgjørsforpliktelse for underliggende banker. Dette representerte en klar risikoreduksjon knyttet til oppgjørsbankrollen i NICS. I tillegg sørger CAP for at feilregistrering av transaksjoner i nivå 2 bank blir avvist i CAP kontrollen, slik at resulterende ekstremposisjoner ikke får konsekvenser for oppgjøret av NICS Netto i Norges Bank. Innføring av CAP på nivå 2 har ikke økt de øvrige deltageres finansielle risiko. CAP reguleres av bestemmelser i Regler for forholdet mellom oppgjørsbanker for nivå 2 og NICS (Nivå 2-reglene) som ble fastsatt 10.11.2011. Nivå 2-reglene søker

å redusere de operasjonelle/ prosessuelle risikofaktorer knyttet til regimet med CAPs og nedfeller klare forhåndsdefinerte prosesser og forpliktelser for en situasjon der en nivå 2 bank overskrider sin CAP. En evaluering av næringens samlede erfaringer med CAP-løsningen gjennomført i 2013 fant at innføring av CAP var vellykket. Evalueringen i 2013 – og senere erfaringer fra 2014 – viser at oppgjørsbankene ikke bare har fått et verktøy for å kontrollere sin oppgjørsforpliktelse og dermed kredittrisiko på underliggende banker, men det er også få overskridelser av CAP (kun 5 overskridelser i hele 2014), omkjøring av NICS Netto ved overskridelser går raskt (omkjøring tar kun få minutter) og ordningen virker ikke spesielt byrdefull å administrere for verken nivå 2 banker eller oppgjørsbanker. En annen positiv effekt av innføring av CAP synes å være at nivå 2 bankenes kunnskap og oppmerksomhet om NICS generelt har fått et løft.

Formiddagsavregningen, som ble innført 12.10.2012, kortet betydelig ned tidsrommet mellom Morgenavregningen og neste avregning, noe Operatørkontoret vurderer som positivt ut i fra en risikobetraktning. Teknisk representerte endringen en parameterendring i NICS. Flere avregninger øker dermed ikke den tekniske kompleksiteten i NICS. På samme tid sørger den nye avregningen og oppgjøret for denne til raskere gjennomstrømning av likviditet i betalingsformidlingen.

Selv om man ikke har gjennomført større risikoreduserende regel- og funksjonsendringer i 2014 er det likevel Operatørkontorets hovedkonklusjon at den samlede risikoen i systemet er lavere enn ved årets begynnelse. Vi begrunner dette med at den meget stabile driften av NICS er videreført i 2014, og kan vise til det laveste antall avvik og feilpoeng siden målemetodikken ble innført. Videre i viser vi til gjennomførte kvalitetstester og kontinuerlige arbeid og fokus på forbedringer av systemets kvalitet. Disse momentene er omtalt andre steder i rapporten.

3.2 Intern risiko

Operasjonell risiko i NICS

Operatørkontoret gjennomførte høsten 2014, sammen med NICS Drift, en analyse av operasjonell risiko i NICS. Resultatet av analysen er at risikonivået i leveransen av NICS er tilfredsstillende. Analysen har tatt utgangspunkt i analysen av operasjonell risiko for NICS i 2013, men innfallsvinkelen og deler av metodikken ble bedre tilpasset NICS Operatørkontor som systemeier for NICS. Rent praktisk har dette slått ut i vurderingen av konsekvenser for de ulike risikoene. Den foreliggende analysen klassifiserer de identifiserte risikoene etter deres forventede effekt på finansiell stabilitet, publikums tilgang til betalingstjenester samt risiko for at Nets går i "recovery mode", slik at leveransen av NICS trues. I analysen har vi identifisert risikoer for NICS som oppstår hos NNI eller hos deres underleverandør (det vil si i Nets konsernet) og som NNI/Nets kan påvirke gjennom risikoreduserende tiltak.

Det er Operatørkontorets oppfatning at den operasjonelle risikoanalysen av NICS ble utført gjennom en god og grundig prosess og at de identifiserte risikoene er mer

presist definert, beskrevet og kategorisert enn tilfellet var i risikovurderingen som ble gjennomført i 2013. Totalt 46 risikoer er avdekket. Analysen for 2013 avdekket 62 risikoer. Årsaken til at mange risikoer er eliminert i årets analyse skyldes en grundigere prosess, der først og fremst arbeidet med presis definering av de ulike risikoene, samt et mer bevisst forhold til relevant omfang (scope) har ført til at flere risikoer er utelatt. I analysen har vi utelatt enkelte risikoer som NNI/Nets ikke kan påvirke.

Alle risikoer er vurdert (klassifisert) etter deres forventede virkning (impact) og sannsynlighet (likelihood): Risikoer fordeles deretter som høy, middels eller lav.

De 46 identifiserte risikoene fordeler seg slik:

Høy	00
Middels	19
<u>Lav</u>	<u>27</u>
Totalt	46

De ti vesentligste risikoene (det vil si de risikoer der sannsynlighet multiplisert med konsekvens er størst) er:

1. Planned patching and upgrades of base system
2. Error in hardware, network or database
3. Loss of both production sites
4. Errors when making manual operations
5. Age grouping of employees
6. Failure in network – banks can not send to NICS
7. Errors in bank-register
8. NBO rejects clearing due to error in clearing result
9. Norges Bank rejects clearing due to [participant's] lack of funds
10. Failure in network – banks cannot receive accounting data from NICS

Alle de ovennevnte risikoene er relatert til IT-drift, unntatt risiko 5 (age grouping). Risiko 9 (Norges Bank aviser avregning fordi bank mangler dekning) anses som en vesentlig risiko fordi håndtering av en slik situasjon gir opphav til operasjonell risiko fordi NICS-reglens status "Midlertidig Sperret" delvis må håndteres ved hjelp av manuelle prosedyrer. Disse prosedyrene er godt dokumenterte. Risikoen aksepteres likevel "slik den er" fordi det gjennomføres tilstrekkelige tiltak, som tester av funksjonalitet og skrivebordsøvelser, sammen med Norges Bank og Operatørkontoret.

En tiltaksplan angir videre håndtering av de vesentligste risikoene, samt ansvarlig person og frist for gjennomføring. Når det gjelder de ovennevnte risikoene er det allerede på plass en rekke eksisterende kontroller og tiltak for å begrense risikoene (change management, strenge rutiner, teknologiplanlegging etc). De tre øverste risikoene kommer såpass høyt på listen fordi konsekvensen hvis hendelsen inntreffer

er meget høy. På den annen side anses sannsynligheten som lav. Dette gjelder spesielt risiko 3, tap av begge driftsteder. Som foreslått tiltak til de tre øverste risikoene vises det til ny datasenterstrategi for Nets som skal støtte NICS-løsningen og gjøre arkitekturen for NICS enda mer robust: "Ensure that future IT-strategy for Nets supports the NICS-solution and improves the architecture for NICS' continuity solutions". Frist for gjennomføring av dette tiltaket er satt til 1.10.2015. For risiko 4 (Errors when making manual operations) skal det etableres dual-kontroll i alle vesentlige prosedyrer. Frist for gjennomføring av dette tiltaket er 1.9.2015. Når det gjelder risiko 5 (age grouping) skal det utarbeides en HR-plan knyttet til kapasitet og kompetanseplanlegging i NICS drift. Tiltaket skal være gjennomført innen 1.12.2015.

Risiko 7, 8 og 9 aksepteres "som de er" med henvisning til at det allerede er på plass betryggende risikoreduserende tiltak og at ytterligere tiltak ikke vil være regningssvarende ut i fra en kost/nytte vurdering. Når det gjelder risiko 6 og 10 vises det her til det pågående FAO-prosjektet om reserveløsninger hvis NICS er utilgjengelig, der beredskapsløsninger for kommunikasjon til/fra NICS vil være dekket. Dette arbeidet er nærmere beskrevet ovenfor under punkt 3.1 Risiko for finansiell stabilitet.

Analyse av operasjonell risiko knyttet til leveransen av NICS vil inngå i Operatørkontorets analyse av samlet risiko for NICS.

Operatørkontorets styre fastsatte 24.11.2014 "Prinsipper for risikostyring for NICS Operatørkontor". Administrasjonen har i desember 2014 utarbeidet dokumentet "Rutiner for risikostyring for NICS Operatørkontor", som utfyller prinsippene og angir hvordan risikostyringen for NICS Operatørkontor skal gjennomføres i praksis. Rutinebeskrivelsen beskriver hvordan Operatørkontoret årlig skal foreta en helhetlig og systematisk gjennomgang av alle risikoer som er relevante for NICS. Formålet med rutinen er å avdekke potensielle hendelser og forhold som kan påvirke NICS sin evne til å nå sine mål om å være en rasjonell og effektiv kanal for utveksling og avregning av transaksjoner i norske kroner, bidra til finansiell stabilitet og effektiv innenlands betalingsformidling.

Nedfelte prinsipper for risikostyring og utfyllende rutinebeskrivelser utgjør et rammeverk for Operatørkontorets helhetlige risikostyring for NICS. Videre skal det etableres en risikokomiteé for NICS. Denne skal erstatte den eksisterende compliance komité. Risikokomiteéen skal bistå Operatørkontoret i risikovurderingsprosessen.

Det gjenstår fortsatt noe arbeid med rammeverket. Det gjenstående arbeid er knyttet til i) endelig fastsettelse av et "årshjul" for prosessene som er angitt i rutinebeskrivelsen (frister for når de ulike aktivitetene i rutinen skal være gjennomført), og ii) fastsettelse av mandat for en risikokomiteé for NICS. Disse to elementene henger sammen.

IKT-revisjon

Etter punkt 14 (IKT-revisjon og kontrollhandlinger) i driftsavtalen for NICS skal NNI inngå avtale med Nets Norway AS som sikrer at Nets Norway AS på oppdrag fra Operatørkontoret, årlig gjennomfører revisjon av IKT-systemer og prosedyrer på de IKT-systemer som driftsstedet benytter for leveranser under driftsavtalen.

Nets-konsernet er et dansk selskap og underlagt dansk lovgivning, som stiller krav om ekstern IT-revisjon. Nets-konsernet har valgt å bruke den danske modellen for IT-internrevisjon i hele konsernet, også for NNI og Nets Norway AS. Intern revisjon av Nets og NICS utføres av "Internal Systems Audit" (ISA) i Nets.

ISA er en uavhengig intern revisjonsavdeling som rapporterer direkte til ledelsen og styret i Nets Holding. I tillegg leverer ISA sin revisjon angående NICS til Operatørkontoret. Revisjonsfirmaet Ernst & Young, i egenskap av ekstern revisor, skal sikre at det utføres en effektiv og betryggende systemrevisjon for hele Nets.

Operatørkontoret fikk 21.1.2015 tilsendt rapporten "ISAE 3402 Report on the general IT controls for 2014 for Nets Norway AS" samt "Management respons for ISAE 3402 test results" og Management response - Compliance with ICT regulation". I sistnevnte dokument har Nets sammenstilt ISO 27001:2005-kontrollene i ISAE 3402-rapporten med kravene i Finanstilsynets IKT-forskrift. Rapporten ISAE 3402 "on the general IT controls that support the connected financial enterprises' use of IT-based user applications, and selected application controls" omhandler IT-kontroller i Nets Norway AS som sådan. I rapportens seksjon 12.2 Correct processing in applications (NICS) er det gitt følgende "control objectives" for NICS:

- Input data validation
- Control on internal processing
- Message integrity
- Output data validation

ISA har ingen merknader til noen av kontrollpunktene knyttet til NICS.

Rapporten ISAE 3402 er som nevnt en IT-revisjon av hele Nets Norway AS. Det er dermed vanskelig for Operatørkontoret å vurdere hvilke deler av rapporten som beskriver leveranser som er relevante for produksjonen av NICS og om de implementerte prosedyrer og kontroller er gode nok for NICS. Den foreliggende rapporten ISAE3402 er dermed, etter Operatørkontorets syn, ikke alene godt egnet til å tilfredsstille kravene til IKT-revisjon som er satt i punkt 14 i driftsavtalen med NNI, men må sees i sammenheng med annen dokumentasjon.

I sin "Management respons for ISAE 3402 test results" skriver ledelsen i Nets Norway AS at det er funnet mindre avvik på tre områder (knyttet til fall back planer ved endringer, information back-up og oppfølging av tekniske svakheter) og at disse områdene vil være gjenstand for ledelsens fokus i 2015. Disse områdene gjelder for Nets Norway AS som sådan og ikke NICS spesielt.

Etter anmodning fra Operatørkontoret har Nets Norway AS i dokumentet "Management response - Compliance with ICT-regulation" sammenstilt ISO 27001:2005 kontrollene i ISAE3402 rapporten med kravene i Finanstilsynets IKT-forskrift.

I tillegg til den bekreftelse som dokumentasjon og beskrivelse av gjennomførte kontroller i ISAE3402 rapporten gir, har Nets Norway AS funnet det nødvendig å utføre ekstra kontroller med hensyn til oppfyllelse av følgende bestemmelser i IKT-forskriften:

- §3 Risiko analyse
- §4 Fastsettelse av kvalitetsmål
- §9 Avviks- og endringshåndtering

Etter å ha gjennomført ekstra kontroller godtgjør ledelsen i Nets Norway AS i "Management respons - Compliance with ICT regulation" at selskapet etterlever kravene i IKT-forskriften, også med hensyn til bestemmelsene ovenfor.

16.1.2015 mottok Operatørkontoret "Audit Report Norwegian Interbank Clearing System" som utdyper avsnitt 12.2 Correct processing in applications (NICS) i ISAE 3402-rapporten. Hensikten med sistnevnte revisjon (Nets kaller den en "applikasjonsvurdering") er å dokumentere at implementerte kontroller forhindrer feil, tap, uautoriserte endringer eller misbruk av data i NICS.

Revisjonen inkluderer følgende områder:

- Roller og ansvar for tjenesten
- NNI's og NICS Operatørkontors risikovurdering av NICS
- Korrekt prosessering i applikasjoner
- Avvikshåndtering
- Endringshåndtering
- Tilgangskontroll og sikkerhet
- Status på tidligere anbefalinger fra ISA

I applikasjonsvurderingen beskrives NICS som et viktig system for Nets og for den norske banknæringen. ISA beskriver NICS som et system med få endringer og med nøyaktige og veldokumenterte kontroller. Når det gjelder sikkerhet konkluderes det med at denne ikke er optimal, fordi selve utvekslingen av sigill-nøkler (for endringskontroll) skjer i klartekst (det vil si ukryptert) og uten at nøklene er delt. Denne praksisen utøves for øvrig i henhold til gjeldende krav fra Bankenes Standardiseringskontor (BSK). BSK har denne praksisen oppe til vurdering.

Som for 2013 konkluderer ISA med at total risiko for NICS er medium og at etablerte kontroller er "satisfactory". "Satisfactory" er nest beste karakter og innebærer at revisjonen kun har påvist et begrenset antall observasjoner med prioritet nivå 2, 3

eller 4 (og ingen på nivå 1). Satisfactory vil videre si at de kontroller og prosedyrer som er på plass på en effektiv måte demper og tar hånd om alle vesentlige risikoer og/eller avdekker alle vesentlige feil. Videre betyr det at det etablerte prosesser og kontrollmiljøer anses som "good practice".

Revisjonen, som er basert på stikkprøver av NICS-systemet har vist at:

- Systemets interne kontroller sikrer komplett, nøyaktig og rettidig behandling av transaksjoner
- Systemets interne kontroller forhindrer vesentlige avvik og sikrer at feil avdekkes og rettes
- Dataenes integritet og konfidensialitet er sikret
- Etablerte prosesser og prosedyrer etc. blir fulgt
- Implementerte kontroller forhindrer avvik, tap, uautorisert bruk eller misbruk av data
- Den nylig gjennomførte risikoanalysen av NICS (utført av NNI og NICS Operatørkontor) er oppdatert og gir en god beskrivelse av risikobildet for leveransen av NICS.

ISAs applikasjonsvurdering har imidlertid gitt to anbefalinger. Anbefalingene er knyttet til mindre svakheter relatert til i) dokumentasjon av roller og ansvar og ii) bedre dokumentasjon av avvikshåndtering og endringer. Når det gjelder dokumentasjon av roller og ansvar fant revisjonen at en tabell i kvalitetssystemet ikke var oppdatert med riktig person. Revisjonen avdekket også enkelte andre mindre uregelmessigheter. Manglene skal være rettet innen 1.4.2015. Anbefalingen knyttet til avvikshåndtering er relatert til noe mangelfull dokumentasjon og beskrivelse av løsning (work-around). Mens registrering og kategorisering av avvik er tilfredsstillende, ser ISA en risiko i at selve løsningen ikke er tilstrekkelig dokumentert for fremtidig bruk og kan skape fremtidige avvik, for eksempel "følgefeil". ISA har anbefalt at forholdet utbedres innen 1.3.2015, noe Operatørkontoret vil følge opp.

Det er Operatørkontorets vurdering at risikoanalysen gjennomført i fjerde kvartal i 2014, ISAs IKT-revisjon av Nets Norway AS (ISAE3402), sammenstillingen av disse kontrollene opp mot bestemmelsene i Finanstilsynets IKT-forskrift og ISAs applikasjonsvurdering av NICS til sammen gir en tilfredsstillende gjennomgang av operasjonell risiko i NICS og revisjon av implementerte IKT-kontroller.

Risikoanalysen gjennomført i fjerde kvartal gir etter Operatørkontorets vurdering en god oversikt over og innblikk i hvilket risikobilde man står ovenfor. Operatørkontoret mener at risikonivået i NICS er betryggende, at det ikke er noen risikoer som peker seg ut som alvorlige og at nedfelt tiltaksplan adresserer de viktigste risikoene.

Operatørkontoret er tilfreds med at ISAs revisjon har konkludert med at total risiko for NICS er "medium" og at etablerte IKT-kontroller for NICS er betryggende (satisfactory). Det er Operatørkontorets oppfatning at prosess og dokumentasjon fra

IKT-revisjon og risikoanalyse i 2014 i det vesentligste har svart til forventningene fremsatt av Operatørkontoret.

NICS Operatørkontor

Som konsesjonsinnehaver for NICS er NICS Operatørkontor tillagt en rekke oppgaver knyttet til blant annet oppfølging av driften av NICS, oppfølging av krav fra konsesjonsmyndighet, herunder endringsmeldinger og annen rapportering, forvaltning av avtaleverk mot Norges Bank og NNI og anvendelse og forvaltning av regelverket (NICS-reglene). Oppfølging av deltakermassen er også en vesentlig oppgave for Operatørkontoret. Eksempler på operasjonell risiko i Operatørkontoret kan være muligheten for feilaktig anvendelse av NICS-reglene, mangelfulle rutiner i Operatørkontoret for oppfølging av driftsleveransen, både driftssituasjonen og hendelser, eller ressursituasjonen i Operatørkontoret.

NICS Operatørkontor er tillagt utførelse av bestemte oppgaver ved manglende dekning/offentlig administrasjon og ved driftsproblemer i bank eller i den sentrale infrastrukturen. Beredskapen for slike oppgaver er oppsatt med personell fra Finans Norge, men enkelte av disse har ikke dybdekompetanse på området. Operatørkontoret anser dette som en økt risiko for feil håndtering eller risiko for forsinkelser i forhold til fastsatte rutiner for håndtering av manglende dekning eller driftsrelaterte avvik.

Daglig leder i NICS Operatørkontor har lang erfaring fra alle sider ved Operatørkontorets virksomhet. Som opplyst i årsrapporten for 2012 ble det tilsatt en ny person i Finans Norge 1.3.2011 som har NICS Operatørkontor som sitt hovedarbeidsområde. Vedkommende hadde lang erfaring innenfor avregning og oppgjør, men i første rekke fra verdipapirsiden. Vedkommende har nå vært tilknyttet Operatørkontoret i nærmere 4 år og har opparbeidet god kompetanse og praktisk erfaring (også med håndtering av avvikssituasjoner) knyttet til NICS.

I tillegg til daglig leder og personen tilsatt i 2011 består nå Operatørkontorets vaktteam av to medarbeidere i Finans Norge. Den ene av disse har bakgrunn fra en rekke stillinger innen bank, betalingsformidling og infrastruktur. Den andre medarbeideren har juridisk bakgrunn og god kjennskap til infrastrukturen på betalingsformidlingsområdet. Sistnevnte deltok i risikoanalysen av NICS som ble gjennomført i fjerde kvartal sammen med NICS Drift, noe som har gitt en positiv læringseffekt.

Utover vaktteamet har øvrige medarbeidere i Enhet Betalingsformidling i Finans Norge 24 timers tilgang til "NICS Operatørkontors beredskapsmappe" via portable elektroniske plattformer. Beredskapsmappen inneholder blant annet NICS-reglene, rutiner ved anmodning om utsettelse, komplett kontaktliste til alle banker i NICS og medarbeidere i relevant infrastruktur, samt nøyaktige og utfyllende prosedyrer for håndtering av en situasjon der bank mangler dekning i Norges Bank eller går status "Midlertidig Sperret" eller offentlig administrasjon.

Det ble gjort enkelte mindre justeringer i beredskapsmappen etter en øvelse

sammen med Norges Bank og NNI i uke 45 i 2013. Etter en tilsvarende "off adm." øvelse 4. desember 2014 fant ikke Operatørkontoret grunn til å gjøre ytterligere justeringer i beredskapsplanene.

Det er Operatørkontorets vurdering at nivået på operasjonell risiko i Operatørkontoret er lavt, men vi erkjenner samtidig at beredskapskunnskapen i vaktteamet er ujevn og må forbedres og vedlikeholdes gjennom jevnlig opplæring og øving av de medarbeiderne som inngår i teamet, men som daglig ikke er direkte tilknyttet Operatørkontorets arbeid. Gjennomgang og opplæring i beredskap knyttet til NICS ble gjennomført 20.1.2015. Vaktteamet skal i løpet av våren 2015 delta på NICS-skolen som arrangeres av NICS drift. Det planlegges at hele vaktteamet skal involveres i NICS-øvelser i løpet av 2015.

3.3 Leverandørrisiko

Driftsleveransen av NICS forestås av en ekstern driftsleverandør. NICS Operatørkontor er derfor eksponert for leverandørrisiko. Forhold som kan påvirke denne risikoen vil blant annet kunne være endringer i organisering/selskapsstruktur i Nets-konsernet som bidrar til lavere oppmerksomhet om stabilitet i NICS, vesentlige endringer i Nets' eierstruktur, vesentlige endringer i selskapets strategi samt forretningsrisiko for Nets. Operatørkontors avtale med NNI om drift, forvaltning og videreutvikling av NICS (Driftsavtalen) er utformet med henblikk på å fastsette vilkår for driftsstedets drift og videreutvikling av NICS slik at bankene er sikret gode leveranser. Avtalen er videre utformet for å dempe og kontrollere Operatørkontorets leverandørrisiko ved at den blant annet nøyere regulerer driftsstedets adgang til å utkontraktere driftsoppgaver, flytte driftslokasjon til andre jurisdiksjoner, overdragelser av rettigheter og forpliktelser, eierskifte, krav til kapital med mer. Driftsavtalen har varighet frem til 31.12.2017. Etter dette løper avtalen med 12 måneders oppsigelsesfrist for Operatørkontoret og 24 måneders oppsigelsesfrist for NNI.

I fjorårets årsrapport ga Operatørkontoret en beskrivelse av to viktige prosesser igangsatt i 2012 og 2013 med betydning for leverandørrisiko: Den planlagte konsolidering av selskapsstrukturen i Nets konsernet og det planlagte salget av Nets Holding A/S til nye eiere. Som omtalt i avsnitt 2.4 Organisasjonsmessige forhold ville den planlagte endring i konsernstrukturen for Nets medføre at Nets Norway AS og det danske Nets Denmark A/S fusjonerer til Nets A/S, som vil bli et dansk selskap. Et konsortium bestående av Advent International, Bain Capital og ATP signerte 24.3.2014 en avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Nets Holding A/S. Transaksjonen ble gjennomført 9.7.2014. På grunn av de tidligere eieres salg av Nets har den tidligere varslede konsolideringen av selskapsstrukturen blitt satt i bero inntil videre.

I fjorårets rapport ga vi en beskrivelse av arbeidet med en rammeavtale for Nets' leveranser av felles operasjonell infrastruktur (FOI) til den norske banknæringen, som blant annet konkretiserte Finans Norges rett til innsyn og kontroll med driften i Nets-konsernet, samtykke ved utkontraktering, bistandsplikt ved overgang til ny driftsleverandør, regulering av rettigheter til programvare etc. Siden NICS er

underlagt et annet regulatorisk regime enn øvrige FOI'er er driftsavtalen for NICS ikke underlagt rammeavtalen. Vi orienterte derfor om den planlagte revisjonen av driftsavtalen for NICS, som hadde til formål å inkorporere nye sentrale risikoreducerende bestemmelser fra Rammeavtalen inn i driftsavtalen.

Norges Bank ble i endringsmelding av 28.3.2014 og 17.6.2014 varslet om revidert avtale om drift av NICS. Endringene er beskrevet under punkt 2.4 Avtalemessige endringer. Avtalen bygger på den gamle driftsavtalen, men er på enkelte punkter vesentlig omarbeidet. Hovedformålet med avtalerevisjonen har vært å ivareta Operatørkontorets behov for betryggende styring og kontroll med produksjonen av NICS, også etter bankenes salg av Nets til nye eiere utenfor banknæringen. Når det gjelder utkontraktering og bytte av driftssted er bestemmelsene som regulerer NNI's adgang til utkontraktering mer omfattende enn tidligere. Den nye avtalen inneholder også detaljerte bestemmelser om eierskifte. I korte trekk innebærer bestemmelsene at Operatørkontoret har rett til å foreta en egnethetsvurdering av mulige nye eiere, såfremt slik egnethetsvurdering ikke foretas av tilsynsmyndighet.

Et nytt punkt i den nye driftsavtalen er kravet om utarbeidelse av en financial recovery plan for Nets Norway AS. Planen er et sentralt virkemiddel for å håndtere forretningsrisiko for NICS, etter bankenes salg av Nets til nye eiere som ikke nødvendigvis har de samme incentiver til å bidra med ny kapital til å opprettholde driften hvis selskapet skulle møte finansielle utfordringer. Et annet nytt og sentralt punkt i den nye driftsavtalen er bestemmelsen om deponering av kildekode for NICS og annet relevant materiale. Avtale om deponering av kildekode er et ledd i å sikre kontinuitet i leveransen av NICS også i det tilfellet det er tvil om leverandørens økonomiske evne til å kunne sikre leveransen. Gjennom tilgang til kildekode og relevant dokumentasjon anser Operatørkontoret at flytting av drift av NICS til annen leverandør vil kunne skje raskere og sikrere.

Det er Operatørkontorets vurdering at den reviderte driftsavtalen for NICS reduserer leverandørrisiko ved at den sørger for betryggende styring og kontroll med produksjon og leveranse av NICS, også etter bankenes salg av Nets til nye eiere utenfor banknæringen. Viktige elementer er bestemmelser som nøye regulerer driftsstedets adgang til å utkontraktere driftsoppgaver, flytting av driftslokasjon til andre jurisdiksjoner, overdragelser av rettigheter og forpliktelser, eierskifte, samt mekanismer som avdemper forretningsrisiko for Nets.

3.4 Systemisk risiko

NICS utgjør en integrert og nødvendig del av gjennomføringen av betalingstransaksjoner i den norske betalingsinfrastrukturen. Som vi har redegjort for ovenfor oppfatter vi at NICS i seg selv ikke inneholder finansiell systemisk risiko. NICS har en sentral funksjon som "nav" i infrastrukturen for betalingsformidling og øvrig transaksjonsutveksling mellom bankene i Norge. Dette innebærer at NICS representerer en operasjonell systemisk risiko.

Gjennomføringen av transaksjonsutvekslingen er avhengig av at en hel rekke av operasjonelle virksomheter er i drift og kommuniserer godt med hverandre – betalers bank, betalers banks datasentral, transaksjonsprosesseringsentraler, NICS, Norges Banks oppgjørssystem, transaksjonsprosesseringsystemer (mottak), mottakers banks datasentral og mottakers bank. To av disse systemene er knutepunkter (konsentrasjonsrisiko) – NICS og Norges Banks oppgjørssystem (NBO). Driftsavbrudd i større enkeltbanker (eller større bankdatasentraler) vil påvirke likviditetssituasjonen i andre banker i forhold til forventet likviditetsbilde. Bank med driftsavbrudd vil ikke få sendt beløp fra seg til andre banker, mens andre banker fortsatt vil sende transaksjoner til banken med driftsavbrudd. Konsekvensen vil være at likviditet samler seg opp i bank med driftsproblemer, mens andre banker ikke vil få likviditet "motsatt vei". Nødvendig omfordeling av likviditet som følge av slike hendelser er avhengig av finansiell stabilitet og at det er tilstrekkelig tillit mellom bankene. I perioder der dette ikke er tilfellet er det ikke sikkert likviditetsomdelingen vil skje like effektivt. I så fall vil øvrige banker kunne vegre seg for å sende transaksjoner til banken med driftsproblemer, noe som vil representere en smitteeffekt med konsekvenser for utførelsen av betalingsformidlingen også fra andre bankers side.

Blant annet på denne bakgrunn er Operatørkontoret ikke bare ensidig opptatt av driftstabiliteten i NICS, men søker også å bidra til oppmerksomhet rundt driftstabilitet og beredskapsrutiner i hele betalingsformidlingskjeden. Opplegget med selvsertifisering og egenmelding annet hvert år ble derfor innført i 2002. Hensikten med ordningene er å rette den enkelte banks oppmerksomhet inn mot beredskap for håndtering av avvik som gjennom NICS kan påvirke andre banker. Ordningen er ment som et bidrag til at den finansielle stabilitet i hele banknæringen skal opprettholdes på best mulig måte, ved at næringen blant annet er omforent om felles rutiner og standarder for varsling av driftsproblemer.

I avsnitt 3.1 Risiko for finansiell stabilitet har vi beskrevet hvordan skjemaene for selvsertifisering og egenmelding gjennomgikk en grundig revisjon i 2011 og en mindre revisjon i 2013. Under disse revisjonene ble det blant annet utviklet en ny varslingsplan for aktørene i NICS og lagt spesiell vekt på tiltak i bankene som skulle forebygge at problemer hos en bank forplantet seg til andre banker gjennom betalingssystemet (systemrisiko). De reviderte skjemaene stiller flere spørsmål om drift og avviksrutiner for bankenes likviditetsfunksjon, rutiner for å varsle avbrudd samt rutiner for omfordeling av likviditet for å hindre konsentrasjon av likviditet i problembanken. Skjemaet for egenmeldingen ble først og fremst gitt et større fokus på beredskap for de situasjoner der oppgjørsbanken av ulike årsaker ikke kan oppfylle sin rolle som oppgjørsbank slik at oppgjøret av nettoposisjoner for underliggende nivå 2 banker må flyttes til ny oppgjørsbank. Spørsmål rundt rutiner for "klargjøring" av reserve oppgjørskonto i alternativ oppgjørsbank (blant annet plassering av innskudd og etablering av eventuelle sikkerheter) slik at konto kan benyttes til oppgjør av posisjoner fra NICS, fikk en sentral plass. Skjemaene for nivå 2 banker og oppgjørsbanker ble også oppdatert for å ta høyde for innføring av CAP og nye nivå 2 regler. Besvarelsene fra siste rundes selvsertifisering og egenmelding i 2014 viser at bankene gjennomgående vurderer sin evne til å håndtere sin NICS-

deltakelse som god. En samlet vurdering av besvarelsene viser at bankene samlet sett opplever en kompetanseheving i forhold til besvarelsene i 2012, spesielt i nivå 2 bankene. Selv om dette i seg selv er et positivt trekk vurderer vi imidlertid NICS-kompetansen i nivå 1 bankene som viktigst i relasjon til systemisk risiko.

Utover systemer deltagerne selv er ansvarlig for, NICS og NBO, utgjør SWIFT-systemet en kritisk faktor for gjennomføring av transaksjonsutveksling av viktige eller beløpsmessig store transaksjoner og oppgjør for NICS Netto. SWIFT sin rolle som hovedkanal for utveksling av finansielle meldinger globalt og oppgaver også for enkelte lands (regioners) samfunnskritiske infrastrukturer, innebærer at finansinstitusjoner, myndigheter og SWIFT selv har løpende og sterkt fokus på operasjonell stabilitet. Konsekvensene av et driftsavbrudd sentralt i SWIFT av noe varighet vil være svært store. Sannsynligheten anser vi som svært liten.

4 Risikoreduserende tiltak planlagt i neste rapporteringsperiode

- *Avbrudds- og katastrofetester*

Det ble i 2014 gjennomført en katastrofetest av alle funksjoner i NICS. Testen pågikk i 24 timer og dekket et komplett produksjonsdøgn i NICS. Tilsvarende test vil bli gjennomført i oktober 2015. Formålet med katastrofetestene er å verifisere at drift av NICS kan fortsette ved en situasjon som er definert som katastrofe. Scenario for testen vil være bortfall av et av de to driftsstedene for NICS.

Det er planlagt SWIFT COLD start test i april 2015. Scenario for testen er at alle tre siter hos SWIFT er nede.

NICS Drift vil gjøre en SWIFT connectivity test våren 2015 for å teste alternativ kommunikasjon mot SWIFT, det vil si test av back up linjen.

Det vil også foretas regelmessige avbruddstester av utvalgte komponenter i NICS, spesielt i SWIFT-infrastrukturen.

- *Behandling av "særsituasjoner" (Avvikshåndtering ved manglende dekning)*

5. november 2014 ble det gjennomført en "MS-test" i Sluttavregningen. Scenario var at en bank på nivå 2 ikke fikk økt sin CAP og ble satt i status "MS NIVÅ 2", jf nivå 2 reglene.

Også i 2015 er det lagt opp til gjennomføring av tilsvarende øvelser (kvalitetstester) i bruk av funksjonalitet som benyttes når bank får status "Midlertidig Sperre" og/eller "Offentlig administrasjon". Dette er funksjonalitet som meget sjeldent blir brukt i reelle situasjoner. Det er derfor viktig for Operatørkontoret å jevnlig få verifisert at slik funksjonalitet er tilgjengelig og fungerer tilfredsstillende.

- *Vurdering av krav til reserve driftssted for NICS og ny datasenterstrategi for Nets*

I fjorårets årsrapport beskrev vi den da pågående prosessen for vurdering av krav til reserve driftssted for NICS samt Nets arbeid med ny datasenterstrategi. Grunnet salget av Nets til nye eiere i 2014 og ansettelse av ny IT-direktør har Nets satt sin datasenterstrategi i bero inntil videre. Operatørkontoret har bedt Nets gi en orientering om videre progresjon i arbeidet knyttet til datasenterstrategi tidlig i 2015.

Som omtalt ovenfor under avsnitt 3.1 er det nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på beredskapsløsninger for det tilfellet at NICS ikke er tilgjengelig.

- *Arbeidet med beredskap for NICS hvis NICS er utilgjengelig.*

Dette arbeidet er nærmere omtalt under avsnitt 3.1 ovenfor. Arbeidsgruppen som ble nedsatt i 2013 leverte en delrapport (Fase 1) til FAO 19.6.2014. Arbeidsgruppen anbefalte i rapporten at næringen etablerer et kaldt eller "lunkent" forenklet driftssted som kan forestå avregning med forenklet funksjonalitet og produksjon av konteringsdata hvis NICS skulle være utilgjengelig. En ny arbeidsgruppe ser nå på hvordan anbefalingene fra fase 1 kan implementeres. Sluttrapport for fase 2 skal etter planen foreligge i april i år. Den planlagte kalde/lunkne beredskapsløsningen vil utgjøre en permanent beredskapsløsning for Nets' ordinære driftsmiljøer for NICS, også etter at Nets nye datasenterstrategi er implementert.

- *Omfattende avvik som påvirker betalingsoppgjørene i NBO*

Norges Bank nedsatte i 2014 gjennom NBO Brukerforum, en arbeidsgruppe med deltakelse fra bankene, NICS og VPS som skulle fremme forslag til hvordan partene bør opptre i situasjoner hvor en eller flere aktører har lang nedetid som kan påvirke betalingsoppgjørene i NBO. I rapporten har arbeidsgruppen blant annet beskrevet enkelte tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres ved alvorlige avvik i NICS.

NICS Operatørkontor hadde 28.5.2014 et møte med Norges Bank der rapporten ble diskutert. Spesielt ble disse oppfølgingspunktene drøftet:

1. Umiddelbar deaktivering av bruttotransaksjoner i NICS
2. Stopp i behandling av Swift transaksjoner i NICS
3. Iverksette full stopp av NICS.
4. Sikre at siste csv-fil ikke slettes før kvittering av postert oppgjør er mottatt fra NBO (csv-fil: Filformat som benyttes i reserveløsning for overføring av avregningsdata til NBO)

Vurdering av rapportens anbefalinger er gitt prioritet i Operatørkontorets planer for 2015.

5 Andre virksomhetsmål for neste rapporteringsperiode

- *Fullførelse av gjenstående arbeid i forbindelse med rammeverk for risikostyring*

Med Prinsipper for risikostyring og utfyllende rutinebeskrivelser har Operatørkontoret etablert et rammeverk for helhetlig risikostyring for NICS. Det gjenstår fortsatt noe arbeid med rammeverket. Det gjenstående arbeid er knyttet til i) endelig fastsettelse av et "årshjul" for prosessene som er angitt i rutinebeskrivelsen (frister for når de ulike aktivitetene i rutinen skal være gjennomført), og ii) fastsettelse av mandat for en risikokomiteé for NICS. Disse to elementene henger sammen.

- *Prosess for IMF's Financial Sector Assessment Program (FSAP) av Norge.*

I forbindelse med IMF's Financial Sector Assessment Program (FSAP) av Norge bisto Operatørkontoret i oktober 2014 Norges Bank med utarbeidelse av tallmateriale samt besvarelse av enkelte spørsmål knyttet til NICS. Norges Bank oversendte svar til IMF 31. oktober 2014. Operatørkontoret har fått opplyst at representanter fra IMF vil komme til Norge i februar og mars 2015 og at Operatørkontoret er en av de aktørene IMF ønsker å møte. IMF har også varslet at de ønsker å ha møte med Nets. Norges Bank har varslet Operatørkontoret om at de vil holde Operatørkontoret orientert om videre prosess og dokumenter som IMF utarbeider i denne forbindelse.

- *Vurdering av bruk av ISO 20022*

BSK har fastsatt en "road map" for implementering av ISO 20022 i betalingsformidlingen. BSK har etablert et prosjekt for bruk av ISO 20022 i bank-kunde dimensjonen. Prosjekt for bruk av ISO 20022 i utveksling av transaksjoner bank-bank er ikke etablert. Operatørkontoret vil holde seg godt orientert om planer for bruk av ISO i bank-bank dimensjonen og gi innspill på forhold som vil antas å kunne få betydning for NICS.

- *Vurdering av driftsmønsteret for NICS vs bankenes praksis*

Operatørkontoret legger opp til å gjøre en vurdering av bankenes praksis med å sende inn clearingtransaksjoner fra kl 1300 (det såkalte "SWIFT-slipet"). Tanken bak aktiviteten er å få vurdert om dagens driftsmønster er godt tilpasset bankenes praksis for innsending av transaksjoner.

- *Gjennomgang av tilknytningskriterier for NICS*

Operatørkontoret vil vurdere problemstillinger knyttet til eventuelt å gi også andre aktører enn banker tilgang til NICS/deler av funksjonaliteten i NICS. Problemstillingen kan bli relevant også som følge av ny regulering fra EU som vil kunne åpne opp tradisjonelle bankinfrastrukturer på betalingsområdet også for andre institusjoner

enn banker. Operatørkontoret vil særlig være opptatt av hvilken risikopåvirkning slik tilgang vil kunne få.

- *IBAN only*

Fra og med februar 2016 kan ikke banker kreve at kunder skal opplyse om BIC til bank til motagende kunde, det vil si at det skal være tilstrekkelig for kunder å opplyse mottagers IBAN. For land utenfor eurosone gjelder dette fra november 2016. Bestemmelsene gjelder for transaksjoner i euro.

Banknæringen i Norge må sørge for at banker i Europa har tilgang til et "oppslagsverk" der de kan slå opp BIC for betalinger som skal til banker i Norge, dvs på grunnlag av oppgitt norsk IBAN finne BIC-en til banken i Norge.

Bakgrunnen for at denne problemstillingen kan være relevant i NICS-sammenheng er at bankregisteret i NICS løpende oppdateres med alle registernumre som det er mulig å nå gjennom den norske infrastrukturen, har alle knytninger mellom registernumre og bank (konsernummer) samt har registrert den enkelte banks BIC. Spørsmålet blir derfor om, og eventuelt hvordan, data lagret og oppdatert i NICS kan benyttes som grunnlag for et "oppslagsverk" for banker i øvrige europeiske land.

- *Strategisk vurdering av NICS*

Operatørkontoret legger opp til å gjennomføre en strategisk vurdering av NICS. Begivenheter som kan påvirke oss betydelig kan være ny regulering, samt strategier og konsolidering blant store aktører på leverandørsiden. Det kan tenkes at aktører på leverandørsiden har strategier for vekst gjennom geografisk ekspansjon, ønske om å ta en større del av verdikjeden for betalingsformidling eller ved å utvikle nye produkter, for eksempel flervaluta-avregninger. Spørsmålet blir dermed hvilken rolle vi ser for oss at NICS skal eller kan ha i et slikt fremtidig landskap for transaksjonsutveksling, avregning og oppgjør.

6 Annet

- *"NICS-skolen"*

NICS-skolen er et tilbud til banker som deltar i NICS. Tilbudet ble etablert i 2012. Formålet med NICS-skolen er kompetansebygging om NICS generelt, primært for medarbeidere i bank som jobber med interbankoppgjør og betalingsformidling.

NICS-skolen har blitt godt mottatt blant bankene som deltar i NICS. I 2012 var det 69 deltakere fordelt på fire kurs. I 2013 ble det avholdt 6 kurs med til sammen 90 deltakere. Det har blitt avholdt 7 skoler for totalt 123 deltakere i 2014. Det er planer om å fortsette med NICS-skolen også i 2015. Operatørkontoret anser NICS-skolen som et vellykket og viktig tiltak for å heve kompetansen om NICS i bankene.

- *Operatørkontorets styre*

Pr 31.12.2014 bestod Operatørkontorets styre av:

- Dag-Inge Flatraaker, DNB Bank ASA, styreleder
- Geir Brufnot, SpareBank 1 Gruppen
- Asbjørn Enge, Eika Gruppen
- Ingjerd Enger, Handelsbanken
- Kjetil Hammerø, Nordea Bank Norge ASA
- Norun Anny Halbostad, Danske Bank
- Ove Ness, Sparebanken Møre

Daglig leder i Nets Norge Infrastruktur AS, Wenche Fagereng, deltar som observatør på styremøtene.

- *Operatørkontorets øverste organ*

I årsberetningen for 2011 informerte vi kort om mulige endringer i bransjestyrestrukturen i Finans Norge og bakgrunnen for dette, bl.a. å oppnå økt fokus på viktige forhold innen felles infrastruktur for betalingssystemer, herunder også operasjonell stabilitet. Bransjestyre betalingsformidling og infrastruktur (BBI) i Finans Norge ble etablert i mars 2012 og utgjør Operatørkontorets øverste organ.

- *Strategidiskusjon på betalingsformidlingsområdet*

I regi av Finans Norge er det igangsatt en strategidiskusjon innen betalingsformidlingsområdet. Organiseringen av samarbeidet om fellestjenester og felles operasjonell infrastruktur vil være temaer som naturlig inngår i disse diskusjoner.